

KOMISJA EUROPEJSKA

DYREKCJA GENERALNA DS. PODATKÓW I UNII CELNEJ
DYREKCJA GENERALNA DS. MIGRACJI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH
DYREKCJA GENERALNA DS. ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI
DYREKCJA GENERALNA DS. MOBILNOŚCI I TRANSPORTU
DYREKCJA GENERALNA ds. SIECI KOMUNIKACYJNYCH, TREŚCI I TECHNOLOGII
DYREKCJA GENERALNA DS. STABILNOŚCI FINANSOWEJ, USŁUG FINANSOWYCH
I UNII RYNKÓW KAPITAŁOWYCH
DYREKCJA GENERALNA DS. ZATRUDNIENIA, SPRAW SPOŁECZNYCH I WŁĄCZENIA
SPOŁECZNEGO
DYREKCJA GENERALNA DS. SPRAWIEDLIWOŚCI I KONSUMENTÓW
DYREKCJA GENERALNA DS. ŚRODOWISKA
DYREKCJA GENERALNA DS. RYNKU WEWNĘTRZNEGO, PRZEMYSŁU,
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I MŚP

Bruksela, 2 grudnia 2020 r.
REV5 – zastępuje zawiadomienie REV4
z dnia 22 listopada 2019 r.¹

ZAWIADOMIENIE W SPRAWIE PODRÓŻOWANIA MIĘDZY UE I ZJEDNOCZONYM KRÓLESTWEM PO ZAKOŃCZENIU OKRESU PRZEJŚCIOWEGO

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	4
2.	ODPRAWY GRANICZNE OSÓB NA GRANICY ZEWNĘTRZNEJ UE, TRANZYTOWA WIZA LOTNISKOWA.....	5
2.1.	Odprawy przy wjeździe i przy wyjeździe	5
2.2.	Wymogi UE w zakresie obowiązku wizowego dla członków rodzin, niebędących obywatelami UE	9
2.2.1.	Członkowie rodzin obywateli UE mieszkających w Zjednoczonym Królestwie, niebędący obywatelami UE.....	9
2.2.2.	Niebędący obywatelami UE członkowie rodzin obywateli Zjednoczonego Królestwa mieszkających w Zjednoczonym Królestwie.....	10
2.3.	Tranzytowa wiza lotniskowa	12
2.4.	Uczniowie podróżujący w ramach wycieczki szkolnej.....	13
2.5.	Uchodźcy o uznanym statusie i bezpieczeństwa.....	13
3.	KONTROLE CELNE.....	14
4.	NALEŻNOŚCI CELNE, VAT I AKCYZA.....	15

¹ Główną zmianą w wersji REV2 było dodanie nowej sekcji dotyczącej tranzytowej wizen lotniskowej, która obecnie oznaczona jest jako sekcja 2.3. Zmiany w wersji REV3 obejmowały nową sekcję 2.2. dotyczącą osób, które nie są obywatelami UE i są członkami rodzin obywateli UE/Zjednoczonego Królestwa mieszkających w UE/Zjednoczonym Królestwie, oraz nowe odesłanie w sekcji 5.6 (handel chronionymi gatunkami). W REV4 dodano nową sekcję 6.2 (znak wyróżniający państwa rejestracji). REV5 uwzględnia umowę o wystąpieniu zawartą między UE a Zjednoczonym Królestwem (w tym okres przejściowy i protokół w sprawie Irlandii / Irlandii Północnej) oraz przyszłą umowę o partnerstwie między UE a Zjednoczonym Królestwem.

4.1.	VAT, należności celne i akcyza; zwolnienia.....	15
4.2.	Zwroty VAT za zakupione towary	16
5.	ZAKAZY I OGRANICZENIA	16
5.1.	Towarzyszące zwierzęta domowe	18
5.1.1.	Przemieszczanie o charakterze niehandlowym do UE lub Irlandii Północnej zwierząt domowych towarzyszących właścicielowi zamieszkującemu w Wielkiej Brytanii.	18
5.1.2.	Przemieszczenia o charakterze niehandlowym do UE lub Irlandii Północnej zwierząt domowych towarzyszących właścicielowi zamieszkującemu w UE lub Irlandii Północnej i powracającemu z Wielkiej Brytanii po czasowym przemieszczeniu do Wielkiej Brytanii.....	20
5.2.	Rośliny i produkty roślinne	21
5.3.	Osobiste przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego	21
5.4.	Środki pieniężne	22
5.5.	Dobra kultury.....	23
5.6.	Okazy gatunków zagrożonych	23
5.7.	Inwazyjne gatunki obce	25
6.	UŻYWANIE POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH.....	26
6.1.	Prawa jazdy	26
6.2.	Znak wyróżniający państwa rejestracji	27
6.3.	Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.....	27
7.	LECZENIE I POWIĄZANE KWESTIE; SYTUACJE NAGŁE.....	29
7.1.	Prawo do opieki zdrowotnej wynikające z prawa Unii w zakresie koordynacji zabezpieczenia społecznego	29
7.2.	Uprawnienie do zwrotu kosztów transgranicznej opieki zdrowotnej na podstawie prawa Unii w zakresie transgranicznej opieki zdrowotnej.....	30
7.3.	Uznawanie recept lekarskich wystawionych w innym państwie członkowskim.....	30
7.4.	Europejski numer alarmowy – 112.....	31
7.5.	Karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych.....	31
7.6.	Ochrona konsularna.....	32
7.7.	Mechanizm odszkodowania dla osób poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych w innym państwie członkowskim.....	32
8.	UBEZPIECZENIE, PRAWA PASAŻERÓW	33
8.1.	Ubezpieczenie podróżne na wypadek niewypłacalności.....	33
8.2.	Prawa pasażerów lotniczych.....	34
8.2.1.	Prawa pasażerów lotniczych.....	34

8.2.2.	Prawa pasażerów statków	35
8.2.3.	Prawa pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym	35
8.2.4.	Prawa pasażerów w ruchu kolejowym	36
9.	INNE KWESTIE	37
9.1.	Płatności kartami	37
9.2.	Roaming	37
9.3.	Możliwość przenoszenia usług online w zakresie treści	38

1. WPROWADZENIE

Dnia 1 lutego 2020 r. Zjednoczone Królestwo wystąpiło z Unii Europejskiej i stało się „państwem trzecim”². Umowa o wystąpieniu³ określa okres przejściowy, który kończy się dnia 31 grudnia 2020 r. Do tego czasu prawo Unii stosuje się w całości do Zjednoczonego Królestwa i na jego terytorium⁴.

W okresie przejściowym UE i Zjednoczone Królestwo będą prowadzić negocjacje w sprawie porozumienia dotyczącego nowego partnerstwa, przewidującego w szczególności strefę wolnego handlu. Nie jest jednak pewne, czy takie porozumienie zostanie zawarte i czy wejdzie w życie z końcem okresu przejściowego. W każdym razie skutkiem takiego porozumienia byłyby stosunki, które z punktu widzenia warunków dostępu do rynku znacznie różniłyby się od udziału Zjednoczonego Królestwa w rynku wewnętrznym⁵, w unii celnej UE oraz w obszarze podatku VAT i podatku akcyzowego.

Ponadto z końcem okresu przejściowego obywatele Zjednoczonego Królestwa przestaną być uznawani – jak miało to miejsce podczas okresu przejściowego – za obywateli państw członkowskich UE. Po zakończeniu okresu przejściowego obywatele Zjednoczonego Królestwa będą obywatelami państw trzecich w odniesieniu do wdrażania i stosowania prawa UE w państwach członkowskich UE.

W związku z tym osobom planującym podróż do UE lub do Zjednoczonego Królestwa (Wielkiej Brytanii/Irlandii Północnej) (w celach prywatnych lub biznesowych) w dniu zakończenia okresu przejściowego lub po tym dniu oraz przedsiębiorstwom świadczącym usługi związane z takimi podróżami (organizatorom podróży, biurom podróży, wypożyczalniom samochodów, organizatorom targów, przedsiębiorstwom transportowym itp.) przypomina się o sytuacji prawnej mającej zastosowanie po zakończeniu okresu przejściowego.

Wskazówki dla zainteresowanych stron:

Wszystkie odpowiedzialne organy administracyjne państw członkowskich i odpowiedni interesariusze powinni przekazywać zainteresowanym osobom stosowne informacje zawarte w niniejszym zawiadomieniu. „Odpowiednimi interesariuszami” są między innymi biura podróży, organizatorzy turystyki, przewoźnicy (lotniczy, drogowi, kolejowi, morscy), porty lotnicze, wypożyczalnie samochodów, ale również

² Państwo trzecie to państwo niebędące członkiem UE.

³ Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, Dz.U. L 29 z 31.1.2020, s. 7 („umowa o wystąpieniu”).

⁴ Z zastrzeżeniem niektórych wyjątków przewidzianych w art. 127 umowy o wystąpieniu, z których żaden nie jest istotny w kontekście niniejszego zawiadomienia.

⁵ W szczególności umowa o wolnym handlu nie przewiduje takich zasad rynku wewnętrznego (w obszarze towarów i usług), jak zasada wzajemnego uznawania, zasada kraju pochodzenia i harmonizacja. Umowa o wolnym handlu nie znosi również formalności celnych i kontroli celnych, w tym formalności dotyczących pochodzenia towarów i materiałów użytych do ich wytworzenia, ani zakazów i ograniczeń przywozowych i wywozowych.

ubezpieczyciele, lekarze weterynarii, wydawcy kart debetowych/kredytowych, dostawcy usług telekomunikacyjnych/usług *online* w zakresie treści itp.

Operatorzy portów lotniczych i innych stosownych infrastruktur transportowych (takich jak niektóre porty, stacje kolejowe i terminale autokarowe) powinni zapewnić, aby infrastruktura ta działała w sposób umożliwiający wdrożenie wszystkich aspektów poruszonych w niniejszym zawiadomieniu.

Uwaga:

Niniejsze zawiadomienie nie dotyczy wpływu zakończenia okresu przejściowego na sieci połączeń w transporcie międzynarodowym (lotniczym, kolejowym, morskim, drogowym).

Niniejsze zawiadomienie dotyczy jedynie rzeczywistych podróży osób fizycznych. Nie odnosi się ono do kwestii, czy obywatele Zjednoczonego Królestwa mogą świadczyć usługi (lub pracować dla usługodawców), przebywając w UE, i *vice versa* („sposób 4” Układu ogólnego w sprawie handlu usługami – GATS). Niniejsze zawiadomienie nie dotyczy również aspektów związanych z pobytem stałym w UE (tzn. przepisów imigracyjnych).

Wiele kwestii poruszonych w niniejszym zawiadomieniu zostało opisanych przez służby Komisji bardziej szczegółowo w zawiadomieniach dotyczących poszczególnych sektorów. Te zawiadomienia dotyczące poszczególnych sektorów są dostępne pod adresem: https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_pl

2. ODPRAWY GRANICZNE OSÓB NA GRANICY ZEWNĘTRZNEJ UE⁶, TRANZYTOWA WIZA LOTNISKOWA

Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do podróży między Irlandią a Zjednoczonym Królestwem.

Nie ma ona również zastosowania do beneficjentów części drugiej („prawa obywatelskie”) umowy o wystąpieniu, o ile nie wskazano inaczej. Beneficjenci ci powinni zapoznać się z odpowiednimi wytycznymi⁷.

2.1. Odprawy przy wjeździe i przy wyjeździe

W prawie Unii⁸ dotyczącym odpraw granicznych osób na granicy zewnętrznej UE rozróżnia się kontrole obywateli Unii i obywateli państw trzecich⁹. Od

⁶ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing_en.

⁷ Zawiadomienie Komisji 2020/C 173/01 „Wytyczne dotyczące Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej Część druga – Prawa obywateli”, Dz.U. C 173 z 20.5.2020, s. 1.

zakończenia okresu przejściowego kontrole obywateli Zjednoczonego Królestwa przy wjeździe do strefy Schengen bez kontroli na granicach wewnętrznych i wyjeździe z niej (dalej „strefa Schengen”), a także przy wjeździe do państw członkowskich, w sprawie których nie zapadła jeszcze decyzja o zniesieniu kontroli na granicach wewnętrznych, ale które stosują przepisy dorobku Schengen na swoich granicach zewnętrznych¹⁰, i przy wyjeździe z tych państw będą się odbywały zgodnie z zasadami dotyczącymi obywateli państw trzecich¹¹. Oznacza to, że nie będą już oni korzystać na granicach z ułatwień przewidzianych dla obywateli Unii, obywateli państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego i obywateli Szwajcarii („obywatele UE/EOG/CH”), związanych z prawem do swobodnego przemieszczania się. W szczególności obywatele Zjednoczonego Królestwa, w tym beneficjenci części drugiej umowy o wystąpieniu, nie będą uprawnieni do korzystania z osobnych pasów ruchu przewidzianych dla obywateli UE/EOG/CH w celu dokonania odprawy na przejściach granicznych¹². Obywatele Zjednoczonego Królestwa będą również podlegać przy wjeździe szczegółowej odprawie pod kątem spełnienia wszystkich warunków wjazdu dotyczących obywateli państw trzecich.

Odprawy przy wjeździe obywateli Zjednoczonego Królestwa obejmują weryfikację¹³:

– posiadania ważnego dokumentu podróży uprawniającego do przekroczenia granicy; dokument ten musi być ważny przez nie więcej niż dziesięć lat i zachowywać ważność przez co najmniej trzy miesiące po planowanej dacie wjazdu z terytorium państw członkowskich;

Pasporty krajowe Zjednoczonego Królestwa wydane przed zakończeniem okresu przejściowego pozostają ważnymi dokumentami podróży.

⁸ Art. 8 ust. 2 i 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeksu granicznego Schengen), Dz.U. L 77 z 23.3.2016, s. 1.

⁹ Należy zauważyć, że obywatele Zjednoczonego Królestwa będący członkami rodziny obywatela Unii, którzy korzystali ze swojego prawa do swobodnego przemieszczania się, podlegają przepisom ustanowionym w art. 5 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 77. Niniejsza sekcja nie ma zatem zastosowania do obywateli Zjednoczonego Królestwa, którym na mocy dyrektywy 2004/38/WE przysługują prawa do swobodnego przemieszczania się z tytułu ich związku z obywatelem Unii.

¹⁰ Bułgaria, Chorwacja, Cypr i Rumunia.

¹¹ Należy zauważyć, że kontrole takie częściowo stosuje się już obecnie w odniesieniu do obywateli Zjednoczonego Królestwa podczas wjazdu do strefy Schengen lub wjazdu z tej strefy.

¹² Art. 10 rozporządzenia (UE) 2016/399.

¹³ Art. 6 rozporządzenia (UE) 2016/399.

– czasu trwania pobytu:

- w przypadku krótkoterminowych pobytów w strefie Schengen obywatele Zjednoczonego Królestwa będą podlegali ograniczeniom w zakresie dozwolonego okresu pobytu w strefie Schengen (maksymalnie 90 dni w okresie 180-dniowym);
- w przypadku długoterminowych pobytów zasadniczo będą potrzebowali dokumentu pobytowego lub wizy długoterminowej wydanych przez organy krajowe zgodnie z przepisami krajowymi lub unijnymi;

– baz danych w celu sprawdzenia¹⁴:

- tożsamości i obywatelstwa obywatela państwa trzeciego oraz autentyczności i ważności dokumentu podróży uprawniającego do przekroczenia granicy, w szczególności:
- czy dokonano wpisu w Systemie Informacyjnym Schengen (SIS) do celów odmowy wjazdu, oraz sprawdzenia pod kątem potencjalnych zagrożeń dla porządku publicznego, bezpieczeństwa wewnętrznego, zdrowia publicznego i stosunków międzynarodowych;

– celu (np. turystyka lub praca) oraz warunków planowanego pobytu (np. zakwaterowanie, podróże wewnętrzne);

– posiadania wystarczających środków utrzymania (tj. środków wystarczających na pokrycie kosztów planowanego pobytu i podróży powrotnej).

UE zwolniła obywateli Zjednoczonego Królestwa, ze skutkiem od chwili zakończenia okresu przejściowego, z wymogu posiadania wizy krótkoterminowej^{15 16} przy przekraczaniu granic zewnętrznych, w przypadku gdy planowany okres pobytu w strefie Schengen wynosi do 90 dni w okresie 180-dniowym¹⁷. Zgodnie z zasadą wzajemności wizowej stałe zwolnienie z wymogu wizowego będzie związane z wymogiem, aby obywatele wszystkich państw członkowskich UE byli w równym stopniu zwolnieni

¹⁴ Należy zauważyć, że możliwość czasowego odstępstwa – z zastrzeżeniem pewnych warunków – od zasady systematycznych odpraw z wykorzystaniem odpowiednich baz danych na niektórych lądowych i morskich przejściach granicznych nie ma zastosowania do obywateli państw trzecich (art. 8 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2016/399).

¹⁵ Art. 6 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) 2016/399.

¹⁶ Odnośnie do obywateli państw trzecich, którzy podlegają obowiązkowi wizowemu przy wjeździe do państwa UE, a którzy są członkami rodziny obywatela UE, zobacz poniżej, sekcja 2.2.

¹⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/592 z dnia 10 kwietnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1806 wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu, w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z Unii, Dz.U. L 103 I z 12.4.2019, s. 1.

z wymogu posiadania wizy krótkoterminowej Zjednoczonego Królestwa. W każdym razie zwolnienie przyznane obywatelom Zjednoczonego Królestwa nie będzie miało zastosowania do niebędących obywatelami UE członków rodzin obywateli Zjednoczonego Królestwa, którzy albo będą podlegali obowiązkowi wizowemu, albo będą z niego zwolnieni, w zależności od ich obywatelstwa, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami wizowymi (zob. poniżej).

Od zakończenia okresu przejściowego państwa członkowskie mogą ponadto decydować indywidualnie, czy wymagać od obywateli Zjednoczonego Królestwa planujących prowadzenie działalności zarobkowej podczas swojego pobytu, aby ubiegali się o wizę krótkoterminową^{18,19}.

Wskazówka: Zaleca się podróżnym, aby przed podróżą do UE sprawdzili ważność dokumentów podróży i upewnili się, czy spełniają wszystkie powyższe warunki. Niespełnienie któregośkolwiek z warunków wjazdu²⁰ może skutkować odmową wjazdu zgodnie z procedurą określoną w prawie Unii w odniesieniu do obywateli państw trzecich²¹.

Podróżnym, którzy planują prowadzić działalność zarobkową podczas pobytu w UE, zaleca się sprawdzenie przed podróżą dodatkowych wymogów obowiązujących w państwie członkowskim przeznaczenia.

Odprawy przy wyjeździe obejmują weryfikację:

- posiadania ważnego dokumentu podróży uprawniającego do przekroczenia granicy zewnętrznej;
- czy dana osoba nie przekroczyła maksymalnego czasu pobytu na terytorium państw członkowskich;
- odpowiednich baz danych, podobnie jak w przypadku odprawy przy wjeździe.

Wskazówka: Niezależnie od środków podejmowanych przez państwa członkowskie w celu przygotowania się do dodatkowych kontroli obywateli Zjednoczonego Królestwa, zaleca się podróżnym, aby po zakończeniu okresu przejściowego liczyli się z opóźnieniami w punktach odprawy granicznej, szczególnie tych o dużym nasileniu ruchu (dworce kolejowe Eurostar, dworce Eurotunnel Le Shuttle w Calais i Folkestone, porty nad kanałem La Manche, niektóre porty lotnicze itp.).

¹⁸ Art. 6 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2018/1806.

¹⁹ Z zastrzeżeniem przyszłej umowy o partnerstwie między UE a Zjednoczonym Królestwem.

²⁰ W rozporządzeniu (UE) 2016/399 przewidziano pewne ograniczone wyjątki, w przypadku których pomimo niespełnienia warunków wjazdu obywatel państwa trzeciego może otrzymać zgodę na wjazd.

²¹ Art. 14 rozporządzenia (UE) 2016/399.

2.2. Wymogi UE w zakresie obowiązku wizowego dla członków rodzin, niebędących obywatelami UE

2.2.1. Członkowie rodzin obywateli UE mieszkających w Zjednoczonym Królestwie, niebędący obywatelami UE.

Prawo Unii daje obywatelom UE prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państwa członkowskiego innego niż państwo, którego są obywatelami. Prawo to obejmuje członków rodzin niebędących obywatelami UE, którzy towarzyszą obywatelowi UE lub do niego dołączają w przyjmującym państwie członkowskim²². Prawo pobytu takich niebędących obywatelami UE członków rodzin w przyjmującym państwie członkowskim zostaje stwierdzone poprzez wydanie karty pobytowej²³.

Niebędący obywatelami UE członkowie rodzin, którzy posiadają ważną kartę pobytową wydaną przez państwo członkowskie, są zwolnieni z wymogu posiadania wizy wjazdowej podczas podróży do innego państwa członkowskiego UE²⁴.

Karty pobytowe wydane przez Zjednoczone Królestwo niebędącym obywatelami UE członkom rodzin obywateli UE, którzy mieszkają w Zjednoczonym Królestwie, nie będą już zwalniały niebędących obywatelami UE członków rodzin z obowiązku uzyskania wizy przy wjeździe do UE po zakończeniu okresu przejściowego. W związku z tym członkowie rodzin niebędący obywatelami UE będą musieli składać wniosek o wizę wjazdową w konsulacie państwa członkowskiego UE będącego głównym celem podróży.

W przypadku podróży do państwa członkowskiego UE innego niż państwo członkowskie, którego obywatelstwo posiada dany obywatel UE, niebędący obywatelami UE członkowie rodzin będą jednak nadal korzystać z dyrektywy w sprawie swobodnego przemieszczania się i z ułatwień wizowych²⁵. Mają oni prawo do otrzymania wizy nieodpłatnie, tak szybko jak to jest możliwe oraz na podstawie procedury przyspieszonej. Państwo członkowskie wydające wizę może wymagać od niebędących obywatelami UE członków rodzin okazania jedynie ważnego paszportu, dokumentu poświadczającego istnienie więzi rodzinnej i dowodu, że obywatel UE korzysta (lub będzie korzystał) z prawa do swobodnego przemieszczania się w tym państwie członkowskim.

²² Art. 3 ust. 1 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich (dyrektywa w sprawie swobodnego przemieszczania się), Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 77.

²³ Art. 10 ust. 1 dyrektywy 2004/38/WE.

²⁴ Art. 5 ust. 2 dyrektywy 2004/38/WE.

²⁵ Art. 5 ust. 2 dyrektywy 2004/38/WE.

W przypadku podróży do państwa członkowskiego UE, którego obywatelem jest obywatel UE, obowiązują ogólne warunki wjazdu i warunki wizowe określone w rozporządzeniu (UE) 2016/399²⁶ i w rozporządzeniu (WE) nr 810/2009²⁷, mające zastosowanie do obywateli państw trzecich.

2.2.2. *Niebędący obywatelami UE członkowie rodzin obywateli Zjednoczonego Królestwa mieszkających w Zjednoczonym Królestwie*

Prawo Unii daje obywatelom UE prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państwa członkowskiego innego niż państwo, którego są obywatelami. Prawo to obejmuje członków rodzin niebędących obywatelami UE, którzy towarzyszą obywatelowi UE lub do niego dołączają w przyjmującym państwie członkowskim²⁸. Państwa członkowskie mogą wymagać od niebędących obywatelami UE członków rodzin obywateli UE, którzy korzystają z prawa do swobodnego przemieszczania się, aby uzyskali wizę wjazdową, jeżeli są obywatelami państwa trzeciego podlegającymi obowiązkowi wizowemu zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami wizowymi²⁹. Chodzi w tym przypadku o wizę krótkoterminową na mocy rozporządzenia (WE) nr 810/2009.

Do zakończenia okresu przejściowego niebędący obywatelami UE członkowie rodzin obywateli Zjednoczonego Królestwa w dalszym ciągu korzystają z dyrektywy w sprawie swobodnego przemieszczania się i z ułatwień wizowych³⁰. Jeżeli są obywatelami państwa trzeciego podlegającymi obowiązkowi wizowemu zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami wizowymi, mają oni prawo do otrzymania wizy nieodpłatnie, tak szybko jak to jest możliwe oraz na podstawie procedury przyśpieszonej. Państwo członkowskie wydające wizę może wymagać od niebędących obywatelami UE członków rodzin okazania jedynie ważnego paszportu, dokumentu poświadczającego istnienie więzi rodzinnej i dowodu, że obywatel UE korzysta (lub będzie korzystał) z prawa do swobodnego przemieszczania się w tym państwie członkowskim.

Po zakończeniu okresu przejściowego powyższe ułatwienia nie będą już miały zastosowania do niebędących obywatelami UE członków rodzin obywateli Zjednoczonego Królestwa – ani w odniesieniu do

²⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen), Dz.U. L 77 z 23.3.2016, s. 1.

²⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Wizowy („kodeks wizowy”), Dz.U. L 243 z 15.9.2009, s. 1.

²⁸ Art. 3 ust. 1 dyrektywy 2004/38/WE.

²⁹ Art. 5 ust. 2 dyrektywy 2004/38/WE.

³⁰ Art. 5 ust. 2 dyrektywy 2004/38/WE.

wydawania wiz, ani do kontroli granicznych. Oznacza to, że członkowie rodzin niebędący obywatelami UE będą musieli spełnić wszystkie wymogi określone w rozporządzeniu (WE) nr 810/2009 i rozporządzeniu (UE) 2016/399 odnoszące się do obywateli państw trzecich. Od obywateli państw trzecich zasadniczo wymaga się przedstawienia dokumentów potwierdzających, że spełniają te warunki (np. dokumenty uzupełniające dotyczące zakwaterowania, zatrudnienia lub wystarczających środków utrzymania, zaproszenie lub bilet powrotny, dokumenty potwierdzające sytuację gospodarczą członka rodziny w państwie zamieszkania lub rzeczywisty zamiar opuszczenia terytorium państwa członkowskiego przed upływem terminu ważności wizy). Maksymalna długość dozwolonego pobytu zostanie ograniczona do 90 dni w ciągu 180-dniowego okresu, licząc od zakończenia okresu przejściowego³¹.

Niebędący obywatelami UE członkowie rodzin obywateli Zjednoczonego Królestwa będą mogli nadal korzystać z wiz wydanych przez państwa członkowskie UE przed zakończeniem okresu przejściowego, będą musieli jednak dodatkowo spełniać warunki wjazdu mające zastosowanie do obywateli państw trzecich. Na granicy organy krajowe mogą poprosić posiadaczy wizy o okazanie dokumentów potwierdzających, że spełniają oni warunki wjazdu mające zastosowanie do obywateli państw trzecich. Jeżeli niebędący obywatelami UE członkowie rodzin nie będą w stanie udowodnić na granicy, że spełniają te warunki, można odmówić im wjazdu, a ich wiza może zostać cofnięta³².

W przypadku gdy niebędący obywatelem UE członek rodziny obywatela Zjednoczonego Królestwa ubiega się o wizę na podróż **rozpoczynającą się przed** dniem zakończeniu okresu przejściowego, **ale kończącą się po** tym dniu, państwa członkowskie mogą wymagać od niebędącego obywatelem UE członka rodziny przedłożenia dowodu, że po zakończeniu okresu przejściowego spełni on warunki wjazdu mające zastosowanie do obywateli państw trzecich³³.

Jeżeli niebędący obywatelem UE członek rodziny obywatela Zjednoczonego Królestwa planuje podróż **po zakończeniu okresu przejściowego** i nie posiada jeszcze wizy, musi złożyć wniosek o wizę krótkoterminową na zasadach ogólnych mających zastosowanie do obywateli państw trzecich zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 810/2009.

³¹ Art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/399 i art. 2 pkt 2 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 810/2009.

³² Art. 34 rozporządzenia (WE) nr 810/2009.

³³ Art. 21 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 810/2009.

W przypadku wniosków złożonych przed zakończeniem okresu przejściowego państwo członkowskie wydaje wizę nieodpłatnie³⁴.

2.3. Tranzytowa wiza lotniskowa³⁵

Przepisy prawa Unii dotyczące wiz³⁶ wymagają od niektórych obywateli państw trzecich³⁷ posiadania wizej lotniskowej w przypadku tranzytu przez międzynarodową strefę tranzytową portów lotniczych znajdujących się w UE (z wyjątkiem Irlandii) oraz w państwach stowarzyszonych w ramach Schengen (Islandii, Liechtensteinie³⁸, Norwegii i Szwajcarii) bez wjazdu na terytorium tych państw. Dotyczy to na przykład podróży lotniczej między dwoma miejscami znajdującymi się poza UE i strefą Schengen z przesiadką w porcie lotniczym znajdującym się w UE (z wyjątkiem Irlandii) lub w państwach stowarzyszonych w ramach Schengen. Wymóg posiadania tranzytowej wizej lotniskowej ma zastosowanie do tych obywateli państw trzecich, którzy podczas podróży z państwa trzeciego do Zjednoczonego Królestwa i vice versa przechodzą przez międzynarodową strefę tranzytową portów lotniczych znajdujących się w UE (z wyjątkiem Irlandii) lub w państwach stowarzyszonych w ramach Schengen. W kodeksie wizowym określono pewne wyjątki od tego wymogu, na przykład w odniesieniu do obywateli państw trzecich posiadających ważne wizej lub dokumenty pobytowe wydane przez państwo członkowskie, posiadaczy paszportów dyplomatycznych oraz posiadaczy ważnych wiz lub dokumentów pobytowych niektórych państw trzecich (np. Kanady, Japonii i Stanów Zjednoczonych).

Od zakończenia okresu przejściowego ważny dokument pobytowy ani wiza wydane przez Zjednoczone Królestwo **nie zwalnia** obywateli tych państw trzecich z obowiązku posiadania tranzytowej wizej lotniskowej.

Wskazówka: Obywatelom, których to dotyczy, przechodzącym przez międzynarodową strefę tranzytową portów lotniczych znajdujących się w państwach członkowskich UE (z wyjątkiem Irlandii) oraz w państwach stowarzyszonych w ramach Schengen (Islandii, Norwegii i Szwajcarii) podczas podróży między Zjednoczonym Królestwem a innym państwem trzecim po zakończeniu okresu przejściowego, zaleca się złożenie wniosku o wydanie tranzytowej wizej lotniskowej oraz o podjęcie niezbędnych kroków z odpowiednim wyprzedzeniem przed planowaną podróżą.

³⁴ Art. 5 ust. 2 dyrektywy 2004/38/WE.

³⁵ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy/apply_for_a_visa_en.

³⁶ Art. 3 rozporządzenia (WE) nr 810/2009.

³⁷ Załącznik IV do rozporządzenia (WE) nr 810/2009 – Afganistan, Bangladesz, Demokratyczna Republika Konga, Erytrea, Etiopia, Ghana, Iran, Irak, Nigeria, Pakistan, Somalia i Sri Lanka. Zgodnie z kodeksem wizowym państwa członkowskie mogą również wprowadzić krajowe wymogi w zakresie tranzytowych wiz lotniskowych. Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/annex_7b_atv-national_lists_en.pdf.

³⁸ W Liechtensteinie nie znajduje się port lotniczy.

2.4. Uczniowie podróżujący w ramach wycieczki szkolnej

Uczniowie mieszkający w państwie członkowskim UE/państwie stowarzyszonym w ramach Schengen i posiadający obywatelstwo, w przypadku którego istnieje obowiązek wizowy, są obecnie zwolnieni z obowiązku wizowego w przypadku podróży do innego państwa członkowskiego UE/państwa stowarzyszonego w ramach Schengen, jeżeli uczestniczą w wycieczce szkolnej w grupie uczniów pod opieką nauczyciela z danej szkoły³⁹.

Od chwili zakończenia okresu przejściowego zwolnienie to nie będzie już miało zastosowania do podróży między Zjednoczonym Królestwem a UE. Państwa członkowskie mogą decydować indywidualnie o tym, czy przyznać zwolnienie z obowiązku wizowego uczniom mieszkającym w Zjednoczonym Królestwie, czy też wymagać wizy przed podróżą, zgodnie z narodowością ucznia⁴⁰.

Prawo Unii stanowi ponadto, że państwa członkowskie uznają listy uczniów uczestniczących w wycieczce szkolnej za ważny dokument podróży dla uczniów, którzy nie są obywatelami państwa członkowskiego, lecz zamieszkują w innym państwie członkowskim, jeżeli państwo członkowskie ich zamieszkania zezwoliło na stosowanie takich list jako dokumentów podróży i jeżeli spełnione są pewne inne warunki⁴¹.

Po zakończeniu okresu przejściowego przepisy te nie będą już mieć zastosowania do Zjednoczonego Królestwa. W związku z tym państwa członkowskie nie będą już mogły uznawać list uczniów ze szkół w Zjednoczonym Królestwie za dokumenty podróży. Uczniowie ze szkoły w Zjednoczonym Królestwie podróżujący do UE w ramach wycieczki szkolnej będą musieli posiadać indywidualne dokumenty podróży oraz – w stosownych przypadkach – ważną wizę.

Wskazówka: Szkoły w UE planujące wycieczki do Zjednoczonego Królestwa oraz szkoły w Zjednoczonym Królestwie planujące wycieczki do UE powinny zweryfikować wymogi wizowe dla uczniów posiadających obywatelstwo, w przypadku którego istnieje obowiązek wizowy.

2.5. Uchodźcy o uznanym statusie i bezpieczeństwa

Zgodnie z prawem Unii⁴² państwa członkowskie mogą obecnie podjąć decyzję o zwolnieniu z obowiązku wizowego uchodźców o uznanym statusie,

³⁹ Decyzja Rady z dnia 30 listopada 1994 r. w sprawie wspólnych działań przyjętych przez Radę na podstawie art. K.3 ust. 2 lit. b) Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie ułatwień podróży dla uczniów pochodzących z państw trzecich przebywających w państwach członkowskich (decyzja Rady 1994/795/WSiSW).

⁴⁰ Art. 6 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) 2018/1806.

⁴¹ Decyzja Rady z dnia 30 listopada 1994 r. w sprawie wspólnych działań przyjętych przez Radę na podstawie art. K.3 ust. 2 lit. b) Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie ułatwień podróży dla uczniów pochodzących z państw trzecich przebywających w państwach członkowskich (decyzja Rady 1994/795/WSiSW).

⁴² Art. 6 ust. 2 lit. d) rozporządzenia (UE) 2018/1806.

bezpieństwoców i innych osób nieposiadających obywatelstwa żadnego państwa, którzy mieszkają w Zjednoczonym Królestwie i posiadają dokument podróży wydany przez Zjednoczone Królestwo i uznawany przez dane państwo członkowskie.

Od zakończenia okresu przejściowego państwa członkowskie mogą **nadal** decydować indywidualnie o tym, czy przyznać zwolnienie z obowiązku wizowego uchodźcom i bezpieczeństwaom mieszkającym w Zjednoczonym Królestwie, czy też wymagać od nich wizy przed podróżą⁴³ . .

Wskazówka: W związku z tą zmianą podstawy prawnej zwolnienia z obowiązku wizowego zainteresowane osoby (uchodźcy i bezpieczeństwaomcy) powinny sprawdzić wymogi wizowe przed podróżą między UE a Zjednoczonym Królestwem.

3. KONTROLE CELNE

Zasady opisane w niniejszej sekcji nie mają zastosowania do podróży między Irlandią Północną a UE, w tym Irlandią.

Zasady opisane w niniejszej sekcji mają jednak zastosowanie do podróży z Wielkiej Brytanii do UE i do Irlandii Północnej.

Rozróżnienia tego będziemy dokonywać w niniejszej sekcji poprzez odniesienia do „UE”, „Irlandii Północnej” lub „Wielkiej Brytanii”.

Zgodnie z prawem Unii towary wprowadzane na obszar celny lub wyprowadzane poza ten obszar podlegają dozorowi celnemu i mogą podlegać kontrolom celnym zgodnie z unijnym prawem celnym^{44 45}.

Dotyczy to również towarów znajdujących się, tymczasowo lub stale, w bagażu osobistym. Pod pewnymi warunkami formalności celne mogą być mniej rygorystyczne.

Towary przeznaczone do wprowadzenia na rynek albo do osobistego użytku lub konsumpcji muszą zostać zgłoszone do dopuszczenia do obrotu⁴⁶.

⁴³ Art. 6 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2018/1806.

⁴⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny, Dz.U. L 269 z 10.10.2013, s. 1.

⁴⁵ Zasady przedstawione w niniejszej sekcji będą mieć zastosowanie również do towarów wprowadzanych na obszar celny UE i do Irlandii Północnej z **Wysp Normandzkich i Wyspy Man** (art. 4 ust. 1 tiret ostatnie rozporządzenia (UE) nr 952/2013).

⁴⁶ Więcej informacji można znaleźć na stronach: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/customs-procedures/what-is-importation/free-circulation_en i https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/customs-procedures/general-overview/customs-declaration_en.

Towary przywożone tymczasowo można zgłosić do procedury odprawy czasowej. W tym celu można wykorzystać karnety ATA. Karnety ATA są międzynarodowymi dokumentami celnymi umożliwiającymi bezcłowy i zwolniony z podatku tymczasowy wywóz i przywóz towarów przez okres do jednego roku⁴⁷.

Od zakończenia okresu przejściowego przepisy te mają zastosowanie do bagażu i innych towarów przewożonych przez podróżnych lub na podróżnych wjeżdżających do UE lub Irlandii Północnej z Wielkiej Brytanii.

4. NALEŻNOŚCI CELNE, VAT I AKCYZA⁴⁸

Zasady opisane w niniejszej sekcji nie mają zastosowania do podróży między Irlandią Północną a UE, w tym Irlandią.

Zasady opisane w niniejszej sekcji mają jednak zastosowanie do podróży z Wielkiej Brytanii do UE i do Irlandii Północnej.

Rozróżnienia tego będziemy dokonywać w niniejszej sekcji poprzez odniesienia do „UE”, „Irlandii Północnej” lub „Wielkiej Brytanii”.

4.1. VAT, należności celne i akcyza; zwolnienia

Zgodnie z prawem Unii przywóz towarów podlega co do zasady należnościami celnym⁴⁹, podatkowi VAT oraz, w stosownych przypadkach, akcyzie⁵⁰. Osoby przywożące ze sobą towary, w swoich bagażach lub w inny

⁴⁷ Więcej informacji można znaleźć na stronie: <https://iccwbo.org/resources-for-business/ata-carnet/>.

⁴⁸ W odniesieniu do **należności celnych** zasady przedstawione w niniejszej sekcji będą miały zastosowanie od zakończenia okresu przejściowego również do towarów wprowadzanych na obszar celny UE i do Irlandii Północnej z **Wyspy Man** i **Wysp Normandzkich** (art. 4 ust. 1 tiret ostatnie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiającego unijny kodeks celny, Dz.U. L 269 z 10.10.2013, s. 1).

W odniesieniu do **VAT** zasady przedstawione w niniejszej sekcji będą miały zastosowanie od zakończenia okresu przejściowego również do towarów wprowadzanych na obszar VAT UE i do Irlandii Północnej z **Wyspy Man** i vice versa (art. 7 ust. 2 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, Dz.U. L 347 z 11.12.2006, s. 1) (Wyspy Normandzkie już dzisiaj nie są częścią obszaru VAT UE – art. 6 ust. 1 lit. e) dyrektywy 2006/112/WE).

W odniesieniu do **akcyzy** zasady przedstawione w niniejszej sekcji będą miały zastosowanie od zakończenia okresu przejściowego również do towarów wprowadzanych na obszar Unii objęty akcyzą i do Irlandii Północnej z **Wyspy Man** (art. 6 ust. 2 lit. d) dyrektywy Rady 2008/118/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie ogólnych zasad dotyczących podatku akcyzowego, Dz.U. L 9 z 14.1.2009, s. 12) (Wyspy Normandzkie już dzisiaj nie są częścią obszaru UE objętego akcyzą, art. 5 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2008/118/WE).

⁴⁹ Z zastrzeżeniem przyszłej umowy o partnerstwie między UE a Zjednoczonym Królestwem, która przewidywałaby zerowe stawki celne i zerowy kontyngent na towary pochodzące ze Zjednoczonego Królestwa.

⁵⁰ Dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, Dz.U. L 347 z 11.12.2006, s. 1, rozporządzenie (UE) nr 952/2013 i dyrektywa Rady 2008/118/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie ogólnych zasad dotyczących podatku akcyzowego, Dz.U. L 9 z 14.1.2009, s. 12.

sposób, są jednak uprawnione do zwolnień z należności celnych (co oznacza zwolnienie towarów z VAT i ceł, a w stosownych przypadkach również z akcyzy)⁵¹.

Od zakończenia okresu przejściowego osoby wjeżdżające z towarami do UE lub Irlandii Północnej z Wielkiej Brytanii podlegają obowiązkowi zapłaty VAT i należności celnych oraz, w stosownych przypadkach, akcyzy.

Wskazówka: Zaleca się, aby podróżni zapoznali się z zasadami dotyczącymi zwolnień z należności celnych i przechodzili przez zielone wyjścia celne („zielony korytarz”) tylko wówczas, jeżeli nie posiadają więcej niż maksymalne dozwolone ilości. W pozostałych przypadkach powinni korzystać z czerwonego wyjścia („czerwony korytarz”) i składać zgłoszenie celne.

4.2. Zwroty VAT za zakupione towary

Zgodnie z prawem Unii dotyczącym podatku od wartości dodanej odwiedzający spoza UE mają prawo do zwrotu VAT zapłaconego od towarów, które nabyli podczas pobytu w UE, pod warunkiem że przy wyjeździe z UE podczas odprawy celnej przedstawią te towary wraz z dokumentami wymaganymi do zwrotu VAT⁵².

Od zakończenia okresu przejściowego możliwość ta jest dostępna dla odwiedzających z Wielkiej Brytanii, którzy zakupili towary podczas pobytu w UE lub Irlandii Północnej.

5. ZAKAZY I OGRANICZENIA

Zasady opisane w niniejszej sekcji nie mają zastosowania do podróży między Irlandią Północną a UE, w tym Irlandią.

Zasady opisane w niniejszej sekcji mają jednak zastosowanie do podróży z Wielkiej Brytanii do UE i do Irlandii Północnej.

Rozróżnienia tego będziemy dokonywać w niniejszej sekcji poprzez odniesienia do „UE”, „Irlandii Północnej” lub „Wielkiej Brytanii”.

W prawie Unii zakazuje się wprowadzania, przywozu lub wywozu niektórych towarów i ogranicza takie wprowadzanie, przywóz lub wywóz m.in. ze względu na ochronę zdrowia ludzi, zwierząt i roślin, ochronę środowiska lub ochronę narodowych dóbr kultury.

⁵¹ Towary, których to dotyczy, i odnośne zwolnienia można znaleźć pod adresem: https://ec.europa.eu/taxation_customs/individuals/travelling/entering-eu_en. Zob. również: https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/carry/alcohol-tobacco-cash/index_pl.htm.

⁵² Przewodnik dotyczący zwrotu VAT dla odwiedzających można znaleźć na stronie: https://ec.europa.eu/taxation_customs/individuals/travelling/travellers-leaving-eu/guide-vat-refund-visitors-eu_en

Od zakończenia okresu przejściowego te zakazy i ograniczenia będą miały zastosowanie do towarów wprowadzanych do UE lub Irlandii Północnej z Wielkiej Brytanii lub wyprawdzanych z UE lub Irlandii Północnej do Wielkiej Brytanii⁵³.

Chociaż większość zakazów i ograniczeń prawnych lub faktycznych dotyczy jedynie podmiotów zajmujących się handlem zawodowo⁵⁴, niektóre z nich dotyczą również indywidualnych podróżnych:

⁵³ Z zastrzeżeniem pewnych wyjątków dotyczących wywozu. Więcej informacji można znaleźć w zawiadomieniach dotyczących gotowości w poszczególnych sektorach.

⁵⁴ Na przykład zakazy i ograniczenia dotyczące odpadów lub niektórych chemikaliów.

5.1. Towarzyszące zwierzęta domowe⁵⁵

W prawie Unii⁵⁶ określono zasady przemieszczania o charakterze niehandlowym psów, kotów i fretek domowych (zwanymi dalej „zwierzętami domowymi”)⁵⁷, które towarzyszą podróżnym przyjeżdżającym z państw trzecich⁵⁸.

Od zakończenia okresu przejściowego⁵⁹ w przypadku podróży z Wielkiej Brytanii do UE lub Irlandii Północnej stosuje się, co następuje:

Niniejszą sekcję opracowano przy założeniu, że Wielka Brytania⁶⁰ zostanie wpisana na listę zgodnie z art. 13 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 576/2013, tzn. że zapewni wystarczające gwarancje zdrowia zwierząt.

Należy zauważyć, że psy przewodniki i psy towarzyszące mogą korzystać dodatkowo z odstępstwa przewidzianego w art. 32 rozporządzenia (UE) nr 576/2013.

5.1.1. Przemieszczanie o charakterze niehandlowym do UE lub Irlandii Północnej zwierząt domowych towarzyszących właścicielowi zamieszkującemu w Wielkiej Brytanii.

⁵⁵ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: https://ec.europa.eu/food/animals/pet-movement_en.

⁵⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 576/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie przemieszczania o charakterze niehandlowym zwierząt domowych, Dz.U. L 178 z 28.6.2013, s. 1.

⁵⁷ Należy zauważyć, że obecnie żywe ptaki domowe towarzyszące wjeżdżającym podróżnym muszą posiadać świadectwo weterynaryjne zaświadczające o spełnieniu jednego z poniższych wymogów: 30-dniowego okresu izolacji przed wyjazdem w państwie trzecim lub 10-dniowego okresu izolacji z badaniami w kierunku grypy ptaków, lub kwarantanny po przywozie w państwie członkowskim przeznaczenia, lub szczepienia przeciw grypie ptaków; por. decyzja Komisji 2007/25/WE z dnia 22 grudnia 2006 r. dotycząca niektórych środków ochronnych w odniesieniu do wysoce zjadliwej grypy ptaków oraz przemieszczania do Wspólnoty ptaków domowych towarzyszących swoim właścicielom, Dz.U. L 8 z 13.1.2007, s. 29.

Ponadto w odniesieniu do żywych ptaków domowych mogą obowiązywać wymogi dotyczące wprowadzania okazów gatunków zagrożonych (zob. sekcja 5.6 poniżej).

⁵⁸ Od zakończenia okresu przejściowego przepisy te będą miały również zastosowanie do przemieszczania o charakterze niehandlowym zwierząt domowych z **Wysp Normandzkich i Wyspy Man** (rozporządzenie Rady (EWG) nr 706/73 z dnia 12 marca 1973 r. dotyczące uzgodnień wspólnotowych mających zastosowanie do Wysp Normandzkich oraz wyspy Man w zakresie handlu produktami rolnymi, Dz.U. L 68 z 15.3.1973, s. 1).

⁵⁹ Zwierzęta domowe towarzyszące osobom, które podróżują w chwili zakończenia okresu przejściowego między UE a Zjednoczonym Królestwem, podlegają przepisom dotyczącym wewnątrzunijnego przemieszczania o charakterze niehandlowym zwierząt domowych, por. art. 41 ust. 1, ust. 3 lit. a) i ust. 4 umowy o wystąpieniu oraz pkt 10 załącznika II do tej umowy.

⁶⁰ Przepisy sanitarne i fitosanitarne Irlandii Północnej są dostosowane do prawa Unii na podstawie Protokołu w sprawie Irlandii / Irlandii Północnej.

Od zakończenia okresu przejściowego „Unijny paszport zwierzęcia domowego”⁶¹ wydany właścicielowi zwierzęcia domowego zamieszkującemu w Wielkiej Brytanii nie będzie już ważnym dokumentem na potrzeby podróży ze zwierzętami domowymi z Wielkiej Brytanii do UE lub Irlandii Północnej⁶².

Zamiast niego przy każdym wjeździe towarzyszącego zwierzęcia domowego będzie wymagane świadectwo zdrowia zwierzęcia wystawione przez urzędowego lekarza weterynarii, które pozostanie ważne w odniesieniu do przemieszczania zwierząt domowych na terytorium UE i Irlandii Północnej jedynie przez okres maksymalnie czterech miesięcy od daty kontroli dokumentacji i kontroli identyfikacyjnej⁶³. Świadectwo to musi potwierdzać ważne szczepienie przeciwko wściekliznie^{64 65}.

Ponadto przed wjazdem na terytorium Finlandii, Irlandii, Irlandii Północnej⁶⁶ lub Malty z Wielkiej Brytanii psy domowe będą musiały zostać poddane leczeniu przeciwko *Echinococcus multilocularis*, które to leczenie musi zostać poświadczane przez urzędnika lub upoważnionego lekarza weterynarii w świadectwie zdrowia zwierzęcia⁶⁷.

Po zakończeniu okresu przejściowego zwierzęta domowe wwożone do UE lub Irlandii Północnej będą musiały zostać przedstawione

⁶¹ Wzór paszportu zwierzęcia domowego określony w części 1 załącznika III do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 577/2013 z dnia 28 czerwca 2013 r. w sprawie wzorów dokumentów identyfikacyjnych dla przemieszczania o charakterze niehandlowym psów, kotów i fretek, ustanowienia wykazów terytoriów i państw trzecich oraz formatu, szaty graficznej i wymogów językowych dotyczących oświadczeń potwierdzających spełnienie określonych warunków przewidzianych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 576/2013, Dz.U. L 178 z 28.6.2013, s. 109.

⁶² „Unijne paszporty zwierząt domowych” wydane przed zakończeniem okresu przejściowego właścicielowi zwierząt domowych zamieszkałemu w Irlandii Północnej zachowują ważność w UE. Komisja opublikuje wkrótce więcej informacji.

⁶³ Nota b) w załączniku IV do rozporządzenia wykonawczego (UE) nr 577/2013.

⁶⁴ Załącznik IV do rozporządzenia (UE) nr 577/2013. Art. 11 i 32 rozporządzenia (UE) 576/2013 przewidują odstępstwa.

⁶⁵ Poprzedni unijny paszport zwierzęcia domowego wydany przed dniem zakończenia okresu przejściowego właścicielowi zwierzęcia domowego zamieszkującemu w Wielkiej Brytanii może po tym dniu służyć jako dokumentacja potwierdzająca ważność szczepienia.

⁶⁶ Część 2 załącznika do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/878 z dnia 18 czerwca 2018 r. przyjmującego wykaz państw członkowskich lub części terytoriów państw członkowskich, które przestrzegają przepisów dotyczących klasyfikacji określonych w art. 2 ust. 2 i 3 rozporządzenia delegowanego (UE) 2018/772 w odniesieniu do stosowania profilaktycznych środków zdrowotnych w celu zwalczania zarażenia *Echinococcus multilocularis* u psów, Dz.U. L 155 z 19.6.2018, s. 1.

⁶⁷ Art. 6 ust. 4 lit. b) rozporządzenia delegowanego (UE) 2018/772.

w wyznaczonym punkcie wjazdu podróżnych⁶⁸ w celu poddania ich niezbędnym kontrolom zgodności⁶⁹.

5.1.2. *Przemieszczenia o charakterze niehandlowym do UE lub Irlandii Północnej zwierząt domowych towarzyszących właścicielowi zamieszkującemu w UE lub Irlandii Północnej i powracającemu z Wielkiej Brytanii po czasowym przemieszczeniu do Wielkiej Brytanii*

Zwierzęta domowe przemieszczane do UE lub Irlandii Północnej po czasowym przemieszczeniu z UE lub Irlandii Północnej do Wielkiej Brytanii będą musiały posiadać należycie wypełniony unijny paszport zwierzęcia domowego. Paszport ten musi potwierdzać ważne szczepienie przeciwko wściekliznie.

Ponadto przed wjazdem na terytorium Finlandii, Irlandii, Irlandii Północnej⁷⁰ lub Malty psy domowe będą musiały zostać poddane leczeniu przeciwko *Echinococcus multilocularis*, które to leczenie musi zostać poświadczony przez przeprowadzającego je lekarza weterynarii w paszporcie zwierzęcia⁷¹.

Ponadto zwierzęta domowe wwożone do UE lub Irlandii Północnej po zakończeniu okresu przejściowego będą musiały zostać przedstawione w wyznaczonym punkcie wjazdu podróżnych⁷² w celu poddania ich niezbędnym kontrolom zgodności⁷³.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/food/animals/pet-movement/eu-legislation/non-commercial-non-eu/tpe_en.

⁶⁹ Art. 34 rozporządzenia (UE) nr 576/2013.

⁷⁰ Zob. powyżej.

⁷¹ Rozporządzenie delegowane (UE) 2018/772.

⁷² https://ec.europa.eu/food/animals/pet-movement/eu-legislation/non-commercial-non-eu/tpe_en.

⁷³ Art. 34 rozporządzenia (UE) nr 576/2013.

5.2. Rośliny i produkty roślinne⁷⁴

W prawie Unii⁷⁵ zakazuje się wprowadzania do Unii niektórych roślin, produktów roślinnych i innych przedmiotów ze względu na stwarzane przez nie ryzyko fitosanitarne. Wśród przykładów można wymienić winorośl lub rośliny cytrusowe do sadzenia, sadzeniaki ziemniaka czy glebę. Większości innych roślin i produktów roślinnych, w tym roślinom przeznaczonym do sadzenia, owocom⁷⁶, kwiatom ciętym, cebulom roślin i niektórym gatunkom drewna, musi towarzyszyć świadectwo fitosanitarne⁷⁷. Te zakazy i wymogi mają również zastosowanie w przypadkach, gdy rośliny, produkty roślinne i inne produkty są wwożone przez podróżnych⁷⁸.

Od zakończenia okresu przejściowego te zakazy i wymogi obowiązują w odniesieniu do podróży z Wielkiej Brytanii do UE lub Irlandii Północnej⁷⁹.

Wskazówka: Zainteresowanym podróżnym zaleca się, aby przed podróżą dowiedzieli się, jaki jest dokładny zakres tych zakazów i wymogów.

5.3. Osobiste przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego⁸⁰

Prawo Unii⁸¹ zakazuje wprowadzania do UE niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego, w przypadku gdy stanowią one część bagażu

⁷⁴ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem:
https://ec.europa.eu/food/animals/animalproducts/personal_imports_en.

⁷⁵ Art. 7 i 8 w związku z załącznikami VI i VII do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2019/2072 z dnia 28 listopada 2019 r. ustanawiającego jednolite warunki wykonywania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin, Dz.U. L 319 z 10.12.2019, s. 1.

⁷⁶ Z wyjątkiem ananasów, bananów, orzechów kokosowych, durianów i daktyli.

⁷⁷ Części A i B załącznika XI do rozporządzenia (UE) 2019/2072.

⁷⁸ Informacje o sposobie przedstawiania tych przepisów znajdują się w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2020/178 z dnia 31 stycznia 2020 r. w sprawie przedstawiania pasażerem przybywającym z państw trzecich oraz klientom usług pocztowych i niektórych podmiotów profesjonalnych informacji dotyczących zakazów wprowadzania na terytorium Unii roślin, produktów roślinnych i innych przedmiotów zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031, Dz.U. L 37 z 10.2.2020, s. 1.

⁷⁹ Od zakończenia okresu przejściowego przepisy te mają zastosowanie również do osobistych przesyłek podróżnych z **Wysp Normandzkich** i **Wyspy Man** (rozporządzenie Rady (EWG) nr 706/73 z dnia 12 marca 1973 r. dotyczące uzgodnień wspólnotowych mających zastosowanie do Wysp Normandzkich oraz wyspy Man w zakresie handlu produktami rolnymi, Dz.U. L 68 z 15.3.1973, s. 1).

⁸⁰ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem:
https://ec.europa.eu/food/animals/animalproducts/personal_imports_en.

⁸¹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/2122 z dnia 10 października 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 w odniesieniu do niektórych kategorii zwierząt i towarów zwolnionych z kontroli urzędowych w punktach kontroli granicznej i w odniesieniu do określonych kontroli bagażu osobistego pasażerów i małych przesyłek towarów wysyłanych do osób fizycznych i nieprzeznaczonych do wprowadzenia do obrotu, Dz.U. L 321 z 12.12.2019, s. 45.

osobistego podróży⁸². Dotyczy to na przykład mięsa i mleka oraz wytwarzanych z nich produktów, takich jak szynka i ser. Przewidziano wyjątki na przykład w odniesieniu do pewnych ilości mleka początkowego w proszku, żywności dla niemowląt oraz specjalnej żywności i specjalnej przetworzonej karmy dla zwierząt domowych wymaganej ze względów medycznych.

Od zakończenia okresu przejściowego zakazy te obowiązują w odniesieniu do podróży z Wielkiej Brytanii do UE lub Irlandii Północnej⁸³.

Komisja przyjęła⁸⁴ „ulotkę” (w załączniku), w której określono szczegółowe zasady, jak również wyjątki, na przykład do celów medycznych lub żywieniowych.

5.4. Środki pieniężne⁸⁵

Zgodnie z prawem Unii osoby wjeżdżające lub wyjeżdżające i przewożące środki pieniężne o wartości 10 000 EUR lub wyższej (lub równowartość tej kwoty w innych walutach) w gotówce lub w zbywalnych papierach na okaziciela (aktywach łatwo wymiernych, takich jak czeki wystawione na osobę trzecią) są zobowiązane do zgłoszenia tej kwoty organom celnym państwa członkowskiego, przez które wjeżdżają lub wyjeżdżają⁸⁶.

Od zakończenia okresu przejściowego obowiązek ten ma zastosowanie w odniesieniu do podróży z Wielkiej Brytanii do UE lub Irlandii Północnej i z UE do Wielkiej Brytanii.

Na mocy rozporządzenia (WE) nr 1889/2005 organy celne są uprawnione do przeprowadzania kontroli osób fizycznych, ich bagażu i środków transportu oraz do zatrzymania środków pieniężnych, które nie zostały zgłoszone.

⁸² W tym kontekście, chociaż niekoniecznie dotyczy to bezpośrednio podróży, przypomina się, że w prawie Unii **zakazuje się przywozu do UE odpadów gastronomicznych pochodzących ze środków przewozu międzynarodowego** (art. 8 lit. f) i art. 41 ust. 2 lit. c) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego), Dz.U. L 300 z 14.11.2009, s. 1). Takie odpady gastronomiczne muszą być usuwane zgodnie z art. 12 rozporządzenia (WE) nr 1069/2009 (np. przez bezpośrednie spalanie) lub muszą pozostać na pokładzie środków przewozu i zostać zwrócone do państwa trzeciego.

⁸³ Od zakończenia okresu przejściowego przepisy te mają zastosowanie również do osobistych przesyłek podróży z **Wysp Normandzkich i Wyspy Man** (rozporządzenie Rady (EWG) nr 706/73 z dnia 12 marca 1973 r. dotyczące uzgodnień wspólnotowych mających zastosowanie do Wysp Normandzkich oraz wyspy Man w zakresie handlu produktami rolnymi, Dz.U. L 68 z 15.3.1973, s. 1).

⁸⁴ Załącznik III do rozporządzenia (UE) 2019/2122.

⁸⁵ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: https://ec.europa.eu/taxation_customs/individuals/cash-controls_en.

⁸⁶ Art. 3 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1889/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie kontroli środków pieniężnych wwożonych do Wspólnoty lub wywożonych ze Wspólnoty, Dz.U. L 309 z 25.11.2005, s. 9.

5.5. Dobra kultury⁸⁷

Zgodnie z prawem Unii⁸⁸ na wywóz⁸⁹ niektórych dóbr kultury (takich jak meble mające więcej niż 50 lat lub książki mające więcej niż 100 lat i o wartości ponad 50 000 EUR, mapy drukowane mające więcej niż 200 lat i o wartości ponad 15 000 EUR⁹⁰) wymagane jest pozwolenie. Wymóg ten ma zastosowanie również do indywidualnych podróży.

Ponadto prawo Unii zakazuje wprowadzania nielegalnie wywiezionych dóbr kultury, które powstały lub zostały odkryte za granicą⁹¹.

Od zakończenia okresu przejściowego obowiązki te mają zastosowanie w odniesieniu do podróży pomiędzy UE lub Irlandią Północną a Wielką Brytanią.

Wskazówka: Zainteresowanym podróżnym zaleca się, aby:

- dowiedzieli się, czy towary przewożone w bagażu podlegają wymogom dotyczącym pozwolenia na wywóz oraz

- dochowali należytej staranności w odniesieniu do pochodzenia dóbr kultury, które mogą kupić lub w inny sposób nabyć w Wielkiej Brytanii, zanim przywiozą je do UE lub Irlandii Północnej wraz z bagażem.

5.6. Okazy gatunków zagrożonych⁹²

Prawo Unii⁹³ co do zasady stanowi, że osoby mogą wprowadzać okazy gatunków zagrożonych (zwierząt lub roślin)⁹⁴ jedynie po uprzednim uzyskaniu zezwolenia organu CITES państwa członkowskiego przeznaczenia. Osoby *podróżujące z UE do państwa trzeciego* mogą dokonywać wywozu (lub powrotnego wywozu) takich okazów wyłącznie na podstawie

⁸⁷ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/customs-controls/cultural-goods_en.

⁸⁸ Art. 2 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 116/2009 z 18 grudnia 2008 r. w sprawie wywozu dóbr kultury, Dz.U. L 39 z 10.2.2009, s. 1.

⁸⁹ Od zakończenia okresu przejściowego przepisy prawa UE będą ponadto zakazywać wprowadzania do Unii dóbr kultury, które zostały nielegalnie wywiezione ze Zjednoczonego Królestwa (art. 3 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/880 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wprowadzania i przywozu dóbr kultury, Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 1).

⁹⁰ Zob. załącznik I do rozporządzenia (WE) nr 116/2009.

⁹¹ Art. 3 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/880 w sprawie wprowadzania i przywozu dóbr kultury. Obowiązek ten stosuje się od dnia 28 grudnia 2020 r.

⁹² Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: http://ec.europa.eu/environment/cites/index_en.htm.

⁹³ Rozporządzenie Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi, Dz.U. L 61 z 3.3.1997, s. 1.

⁹⁴ Gatunki zagrożone są wymienione w załącznikach do rozporządzenia (WE) nr 338/97.

uprzedniego zezwolenia organu CITES państwa członkowskiego, w którym znajdują się te okazy. Wymagane w tym celu dokumenty zależą od statusu danego gatunku (tj. od tego, jak ściśle jest on chroniony, co różni się w poszczególnych załącznikach do rozporządzenia (WE) nr 338/97) oraz od charakteru i kierunku przemieszczania (przywóz, wywóz lub powrotny wywóz).

Od zakończenia okresu przejściowego obowiązki te mają zastosowanie w odniesieniu do podróży pomiędzy UE lub Irlandią Północną a Wielką Brytanią⁹⁵.

Prawo Unii przewiduje jednak wyjątki od wymogu uzyskania zezwolenia:

- „Dobra prywatne lub stanowiące część gospodarstwa domowego”: przywóz, wywóz i powrotny wywóz „dóbr prywatnych lub stanowiących część gospodarstwa domowego” *nie wymaga uprzedniego zezwolenia*^{96, 97}. Aby za „dobra prywatne lub stanowiące część gospodarstwa domowego” mogły zostać uznane martwe okazy lub części i produkty pochodne okazów zwierząt lub roślin, muszą zostać spełnione pewne warunki dotyczące sposobu i okoliczności transgranicznego przemieszczenia. Nie obejmuje to żywych zwierząt ani roślin. Trofea myśliwskie są na ogół również objęte tymi mniej rygorystycznymi przepisami, ale trofea myśliwskie z niektórych gatunków ściśle chronionych podlegają przepisom szczególnym⁹⁸.
- Zwierzęta domowe: osoby podróżujące do UE i z UE ze swoimi zwierzętami domowymi, jeżeli należą one do gatunków wymienionych w załącznikach do rozporządzenia (WE) nr 338/97 (takich jak większość papug⁹⁹ oraz niektóre żółwie i koralowce), mogą ubiegać się o *świadcstwo własności prywatnej*¹⁰⁰. Świadcstwo takie można uzyskać dla legalnie nabytego żywego zwierzęcia przetrzymywanego do osobistych niehandlowych celów, jeżeli osoba podróżująca chce uniknąć konieczności ubiegania się o uprzednie

⁹⁵ Więcej informacji na temat wywozu niektórych okazów z Irlandii Północnej do Wielkiej Brytanii można znaleźć w zawiadomieniach dotyczących gotowości w poszczególnych sektorach (https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_pl).

⁹⁶ Art. 7 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 338/97.

⁹⁷ Art. 57, 58 i 58a rozporządzenia Komisji (WE) nr 865/2006 z dnia 4 maja 2006 r. ustanawiającego przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi, Dz.U. L 166 z 19.6.2006, s. 1.

⁹⁸ Przegląd przepisów mających zastosowanie do dóbr prywatnych lub stanowiących część gospodarstwa domowego znajduje się na s. 78–79 dokumentu pt. „Reference Guide – European Wildlife Trade Regulations” (Przewodnik po unijnych przepisach dotyczących handlu gatunkami dzikiej fauny i flory), dostępnego pod adresem: http://ec.europa.eu/environment/cites/legis_refguide_en.htm.

⁹⁹ Należy zwrócić uwagę, że kwestia ta jest odrębna od wymogów weterynaryjnych (zob. sekcja 5.1 powyżej).

¹⁰⁰ Rozdział VIII rozporządzenia (WE) nr 865/2006.

zezwolenie przy każdym przekraczaniu granicy międzypaństwowej. W przypadku podróży do UE lub z UE świadectwo jest wydawane przez organ CITES państwa członkowskiego, z którego zwierzę pochodzi, lub, jeżeli zwierzę pochodzi z państwa trzeciego, przez organ CITES państwa członkowskiego, do którego zostało wprowadzone po raz pierwszy.

Wskazówka: Zainteresowanym podróżnym zaleca się skontaktowanie się z organami CITES¹⁰¹ państwa członkowskiego przeznaczenia (w przypadku przywozu) lub miejsca, w którym znajduje się okaz (w przypadku wywozu lub powrotnego wywozu), w celu złożenia wniosku i uzyskania niezbędnych uprzednich zezwoleń lub świadectw.

5.7. Inwazyjne gatunki obce¹⁰²

Prawo Unii¹⁰³ stanowi, że osoby mogą wprowadzać okazy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii¹⁰⁴ jedynie po uprzednim uzyskaniu zezwolenia od właściwych organów państwa członkowskiego przeznaczenia oraz, w stosownych przypadkach, państwa członkowskiego tranzytu. Zakaz ten ma zastosowanie zarówno do żywych okazów, jak i do wszelkich części, gamet, nasion, jaj lub diaspor, a także hybryd, odmian lub ras tych gatunków zdolnych do przeżycia i rozmnażania.

Wykaz inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii jest ważny na całym terytorium UE, z wyłączeniem regionów najbardziej oddalonych, które muszą sporządzić wykazy dostosowane do własnych warunków. Poza unijnym wykazem inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii każde państwo członkowskie może sporządzić swój własny krajowy wykaz inwazyjnych gatunków obcych podlegających szczególnym przepisom krajowym.

Od zakończenia okresu przejściowego ograniczenia dotyczące wprowadzania inwazyjnych gatunków obcych obowiązują w odniesieniu do podróży z Wielkiej Brytanii do UE lub Irlandii Północnej.

¹⁰¹ Wykaz organów CITES państw członkowskich UE jest prowadzony i aktualizowany, w przypadku zmian, przez Komisję Europejską i jest dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/environment/cites/pdf/list_authorities.pdf.

¹⁰² Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm.

¹⁰³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych, Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 35.

¹⁰⁴ Inwazyjne gatunki obce stwarzające zagrożenie dla Unii są wymienione w załączniku do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/1141 z dnia 13 lipca 2016 r. przyjmującego wykaz inwazyjnych gatunków obcych uznanych za stwarzające zagrożenie dla Unii zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014, Dz.U. L 189 z 14.7.2016, s. 4. Zob. również: http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/list/index_en.htm.

Wskazówka: Zainteresowanym podróżnym zaleca się zapoznanie się z wykazem inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii¹⁰⁵ oraz zasięgnięcie porady na temat krajowych wykazów u właściwych organów państw członkowskich przeznaczenia lub tranzytu.

6. UŻYWANIE POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH

6.1. Prawa jazdy¹⁰⁶

Zgodnie z prawem Unii¹⁰⁷ prawa jazdy wydane przez państwa członkowskie UE są wzajemnie uznawane¹⁰⁸. Od zakończenia okresu przejściowego wspomniane wzajemne uznawanie nie będzie już obowiązkowe na mocy prawa UE w odniesieniu do praw jazdy wydanych przez Zjednoczone Królestwo. Będzie natomiast miało zastosowanie międzynarodowe porozumienie – Konwencja wiedeńska o ruchu drogowym¹⁰⁹. Zjednoczone Królestwo oraz wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem czterech (Irlandii, Hiszpanii, Cypru i Malty) są stronami tej konwencji, w której przewidziano uznawanie krajowych i międzynarodowych praw jazdy wydawanych przez umawiające się państwa zgodnie z tą konwencją.

Cztery państwa członkowskie UE (Irlandia, Hiszpania, Cypr i Malta) niebędące stronami Konwencji wiedeńskiej o ruchu drogowym są stronami poprzedniego międzynarodowego porozumienia, którego stroną jest również Zjednoczone Królestwo¹¹⁰. W porozumieniu tym przewidziano uznawanie praw jazdy, ale strony tego porozumienia mogą również wymagać od posiadaczy praw jazdy posiadania międzynarodowego prawa jazdy.

Wskazówka: Posiadacze praw jazdy Zjednoczonego Królestwa, którzy zamierzają prowadzić pojazdy w UE, powinni skontaktować się z odpowiedzialnymi organami państwa członkowskiego w sprawie przepisów dotyczących uznawania praw jazdy. Posiadacze unijnych praw jazdy, którzy zamierzają prowadzić pojazdy w Zjednoczonym Królestwie, powinni

¹⁰⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02016R1141-20190815&qid=1604476803810&from=EN>

¹⁰⁶ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: https://ec.europa.eu/transport/road_safety/topics/driving-licence/eu-driving_licence_pl.

¹⁰⁷ Art. 2 dyrektywy 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy, Dz.U. L 403 z 30.12.2006, s. 18.

¹⁰⁸ Posiadacz ważnego prawa jazdy wydanego przez jedno państwo członkowskie UE może również wymienić je na równoważne prawo jazdy innego państwa członkowskiego, jeżeli zmienił miejsce zamieszkania na miejsce zamieszkania w tym państwie członkowskim (art. 11 i 12 dyrektywy 2006/126/WE). Po zakończeniu okresu przejściowego nie będzie można wymienić prawa jazdy wydanego przez Zjednoczone Królestwo na prawo jazdy państwa członkowskiego UE na podstawie prawa Unii. Prawo jazdy wydane przed zakończeniem okresu przejściowego przez jedno z państw członkowskich UE w zamian za prawo jazdy wydane w Zjednoczonym Królestwie pozostaje ważne.

¹⁰⁹ Art. 41 ust. 2 Konwencji o ruchu drogowym sporządzonej w Wiedniu dnia 8 listopada 1968 r.

¹¹⁰ Konwencja o ruchu drogowym sporządzona w Genewie dnia 19 września 1949 r.

skontaktować się z odpowiedzialnym organem Zjednoczonego Królestwa w sprawie przepisów dotyczących uznawania praw jazdy.

6.2. Znak wyróżniający państwa rejestracji

Prawo Unii nie wymaga umieszczania z tyłu pojazdu znaku wyróżniającego państwa rejestracji. Jednak zgodnie z prawem Unii¹¹¹, jeśli państwo członkowskie wymaga, aby pojazdy zarejestrowane w innym państwie członkowskim były opatrzone znakiem wyróżniającym, gdy są prowadzone na jego terytorium, musi uznać znak wyróżniający umieszczony na skrajnej lewej części tablicy rejestracyjnej, o ile spełnia on wymogi UE.

Prawo międzynarodowe wymaga, aby znak wyróżniający państwa rejestracji był umieszczany z tyłu pojazdu silnikowego. W przypadku państw członkowskich będących stroną Konwencji wiedeńskiej o ruchu drogowym (zob. powyżej) znak wyróżniający może być umieszczony na tablicy rejestracyjnej¹¹².

Od zakończenia okresu przejściowego stosuje się, co następuje:

- pojazdy silnikowe zarejestrowane w Zjednoczonym Królestwie albo w państwie członkowskim UE będącym stroną konwencji wiedeńskiej, na których tablicy rejestracyjnej nie znajduje się znak ich państwa rejestracji, będą musiały być zaopatrzone z tyłu w osobny znak ich państwa rejestracji, gdy są prowadzone na terytorium, odpowiednio, UE albo Zjednoczonego Królestwa;
- pojazdy silnikowe zarejestrowane w państwie członkowskim UE niebędącym stroną konwencji wiedeńskiej będą musiały być zaopatrzone z tyłu w osobny znak ich państwa rejestracji, gdy są prowadzone na terytorium Zjednoczonego Królestwa;
- pojazdy silnikowe zarejestrowane w Zjednoczonym Królestwie i prowadzone na terytorium państwa członkowskiego UE niebędącego stroną konwencji wiedeńskiej będą musiały być zaopatrzone z tyłu w osobny znak ich państwa rejestracji¹¹³.

6.3. Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej¹¹⁴

Prawo Unii¹¹⁵ zakazuje używania na terytorium państw członkowskich UE nieubezpieczonych pojazdów oraz zapewnia, aby ubezpieczenie od

¹¹¹ Art. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 2411/98 z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie uznawania w ruchu wewnątrzspółnotowym znaków wyróżniających państwo członkowskie, w którym zarejestrowano pojazdy silnikowe i ich przyczepy, Dz.U. L 299 z 10.11.1998, s. 1.

¹¹² Art. 37 ust. 1 lit. b) Konwencji o ruchu drogowym sporządzonej w Wiedniu.

¹¹³ Jeżeli chodzi o prowadzenie w Irlandii pojazdu zarejestrowanego w Zjednoczonym Królestwie, zob. również: <https://www.gov.ie/en/publication/a09c0f-brexite/#gb-stickers>.

¹¹⁴ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/insurance-and-pensions/motor-insurance_en.

odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych obejmowało całe terytorium UE¹¹⁶. Pojazd normalnie przebywający w państwie trzecim musi posiadać ważną „zieloną kartę” lub świadectwo ubezpieczenia granicznego¹¹⁷. Spełnienie tego wymogu może zostać sprawdzone przy wjeździe do UE.

Jeżeli chodzi o pojazdy używane w UE, ale zarejestrowane w Zjednoczonym Królestwie, od chwili zakończenia okresu przejściowego zastosowanie będzie miał jedynie międzynarodowy system zielonej karty¹¹⁸. Pozwala on na korzystanie w jednym państwie z pojazdu ubezpieczonego w innym państwie, pod warunkiem że oba państwa są członkami systemu zielonej karty. Wszystkie państwa członkowskie UE oraz Zjednoczone Królestwo uczestniczą w systemie zielonej karty.

Należy jednak zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- System zielonej karty nie zobowiązuje ubezpieczycieli pojazdów w państwie uczestniczącym w tym systemie do objęcia zakresem ubezpieczenia całego terytorium państw uczestniczących w tym systemie (za ubezpieczenie obejmujące takie terytoria może zostać naliczona dodatkowa opłata).

Osobom podróżującym ze Zjednoczonego Królestwa do UE pojazdem zarejestrowanym w Zjednoczonym Królestwie zaleca się, aby przed podróżą upewnili się, czy ich polisa ubezpieczeniowa pojazdu obejmuje terytorium UE. To samo dotyczy osób podróżujących z UE do Zjednoczonego Królestwa pojazdem zarejestrowanym w UE.

- W przypadku pojazdu zazwyczaj przebywającego w państwie trzecim należy przy wjeździe do UE okazać ważną zieloną kartę¹¹⁹.

Osobom podróżującym ze Zjednoczonego Królestwa do UE pojazdem zarejestrowanym w Zjednoczonym Królestwie zaleca się, aby przed podróżą upewnili się, że zielona karta znajduje się w pojeździe. Osobom podróżującym z UE do Zjednoczonego Królestwa pojazdem zarejestrowanym w UE zaleca się, aby podróżowali z zieloną kartą w pojeździe lub skonsultowali się w tej kwestii z organami w Zjednoczonym Królestwie.

¹¹⁵ Art. 7 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/103/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności, Dz.U. L 263 z 7.10.2009, s. 11.

¹¹⁶ Art. 14 dyrektywy 2009/103/WE.

¹¹⁷ Art. 8 ust. 1 dyrektywy 2009/103/WE.

¹¹⁸ <http://www.cobx.org>.

¹¹⁹ Zgodnie z art. 8 ust. 2 dyrektywy 2009/103/WE Komisja może zwolnić państwo trzecie z tego wymogu. Jeżeli chodzi o państwa, które nie należą do EOG, Komisja podjęła takie decyzje w odniesieniu do Andory, Serbii i Szwajcarii.

7. LECZENIE I POWIĄZANE KWESTIE; SYTUACJE NAGLE

7.1. Prawo do opieki zdrowotnej wynikające z prawa Unii w zakresie koordynacji zabezpieczenia społecznego¹²⁰

Prawo Unii¹²¹ przewiduje dostęp do opieki zdrowotnej podczas pobytu czasowego za granicą na podstawie europejskiej karty ubezpieczenia zdrowotnego (EKUZ) lub – w przypadku planowanego leczenia – na podstawie uprzedniego zezwolenia uzyskanego od właściwej instytucji (np. instytucji, w której dana osoba jest ubezpieczona).

Koszty takiej opieki zdrowotnej są zwracane pomiędzy właściwymi instytucjami odnośnych państw członkowskich.

Od chwili zakończenia okresu przejściowego przepisy te nie będą już miały zastosowania do Zjednoczonego Królestwa¹²². Wiąże się to z następującymi konsekwencjami:

- Od chwili zakończenia okresu przejściowego obywatele państw członkowskich UE oraz członkowie ich rodzin nie będą mieli dostępu do opieki zdrowotnej w nieprzewidzianych wypadkach w Zjednoczonym Królestwie na podstawie EKUZ. Od chwili zakończenia okresu przejściowego obywatele Zjednoczonego Królestwa nie będą mieli dostępu do opieki zdrowotnej w UE na podstawie EKUZ.

Wskazówka: Kwestia koordynacji zabezpieczenia społecznego, w tym w dziedzinie opieki zdrowotnej w nieprzewidzianych wypadkach, jest przedmiotem dyskusji między UE a Zjednoczonym Królestwem w kontekście negocjacji w sprawie przyszłej umowy o partnerstwie. Zaleca się, aby osoby ubezpieczone w państwie członkowskim UE i zamierzające podróżować do Zjednoczonego Królestwa dowiedziały się w instytucji, w której są ubezpieczone, czy zwróci ona koszty opieki zdrowotnej, z której ubezpieczony skorzysta w państwie trzecim. To samo dotyczy osób ubezpieczonych w Zjednoczonym Królestwie i zamierzających podróżować do UE.

W przypadku gdy zwrot kosztów nie jest zapewniony, zainteresowane osoby powinny rozważyć wykupienie prywatnego ubezpieczenia podróznego.

- Po zakończeniu okresu przejściowego państwa członkowskie UE nie będą już mogły wydawać na podstawie prawa Unii uprzednich

¹²⁰ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=559&langId=pl>.

¹²¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, Dz.U. L 166 z 30.4.2004, s. 1.

¹²² Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z UE zawiera w art. 35 rozwiązania mające na celu zapewnienie zwrotu kosztów oraz odzyskania i wyrównania należności w związku z wydarzeniami, które miałyby miejsce przed końcem okresu przejściowego.

zezwoleń na planowane leczenie w Zjednoczonym Królestwie. Zjednoczone Królestwo nie może wydawać na podstawie prawa Unii uprzednich zezwoleń na planowane leczenie w UE.

7.2. Uprawnienie do zwrotu kosztów transgranicznej opieki zdrowotnej na podstawie prawa Unii w zakresie transgranicznej opieki zdrowotnej¹²³

Poza koordynacją systemu zabezpieczenia społecznego, o której mowa w sekcji 7.1 niniejszego zawiadomienia, prawo Unii¹²⁴ przewiduje również możliwość uzyskania od państwa członkowskiego ubezpieczenia, w określonych okolicznościach, zwrotu kosztów leczenia w ramach transgranicznej opieki zdrowotnej w innym państwie członkowskim. Od chwili zakończenia okresu przejściowego pacjenci ubezpieczeni w jednym z państw członkowskich UE nie będą już objęci przepisami w zakresie zwrotu kosztów, określonymi w tym prawie, w odniesieniu do leczenia transgranicznego realizowanego w Zjednoczonym Królestwie. Również pacjenci ubezpieczeni w Zjednoczonym Królestwie nie będą już objęci unijnymi przepisami w zakresie zwrotu kosztów. Decyzje w sprawie zwrotu kosztów takiej opieki zdrowotnej będzie podejmować państwo członkowskie ubezpieczenia, należące do UE, oraz Zjednoczone Królestwo na podstawie prawa krajowego (tak samo jak w przypadku opieki zdrowotnej otrzymywanej w innych państwach trzecich).

Wskazówka: Po zakończeniu okresu przejściowego pacjenci, którzy chcą otrzymać zwrot kosztów leczenia odbytego w Zjednoczonym Królestwie od państwa członkowskiego ubezpieczenia, należącego do UE, powinni zasięgnąć informacji w swoich krajowych punktach kontaktowych utworzonych zgodnie z prawem Unii¹²⁵. To samo dotyczy pacjentów, którzy po zakończeniu okresu przejściowego chcą otrzymać zwrot kosztów od Zjednoczonego Królestwa¹²⁶.

7.3. Uznawanie recept lekarskich wystawionych w innym państwie członkowskim¹²⁷

Prawo Unii¹²⁸ zobowiązuje państwa członkowskie do uznawania transgranicznych recept lekarskich wystawionych w innym państwie

¹²³ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: https://ec.europa.eu/health/cross_border_care/overview_pl.

¹²⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/24/UE z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie stosowania praw pacjentów w transgranicznej opiece zdrowotnej, Dz.U. L 88 z 4.4.2011, s. 45.

¹²⁵ Art. 6 dyrektywy 2011/24/UE.

¹²⁶ Należy zauważyć, że z chwilą zakończenia okresu przejściowego prawo Unii zobowiązujące państwa członkowskie UE do utrzymywania krajowych punktów kontaktowych w celu informowania pacjentów o transgranicznej opiece zdrowotnej nie będzie już miało zastosowania do Zjednoczonego Królestwa.

¹²⁷ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012L0052&qid=1604477107391&from=EN>

członkowskim na produkty lecznicze lub wyroby medyczne. Po zakończeniu okresu przejściowego recepta lekarska wystawiona w Zjednoczonym Królestwie nie będzie już uznawana na podstawie prawa Unii w państwie członkowskim UE.

7.4. Europejski numer alarmowy – 112¹²⁹

Zgodnie z prawem Unii¹³⁰ państwa członkowskie mają obowiązek zapewnić, by wszyscy użytkownicy końcowi usług łączności elektronicznej umożliwiających wykonywanie połączeń z telefonów stacjonarnych i komórkowych, w tym z publicznych automatów telefonicznych, mogli bezpłatnie połączyć się z „europejskim numerem alarmowym” 112. Ponadto niepełnosprawni użytkownicy muszą mieć dostęp do służb ratunkowych równoważny dostępowi, z jakiego korzystają inni użytkownicy.

Po zakończeniu okresu przejściowego obowiązki te nie będą już miały zastosowania do Zjednoczonego Królestwa.

7.5. Karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych¹³¹

Przepisy prawa UE¹³² zalecają, by państwa członkowskie UE wzajemnie uznawały karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych wprowadzone zgodnie z określonym w UE standardowym wzorem¹³³.

Zgodnie z obecną praktyką organy Zjednoczonego Królestwa¹³⁴ zazwyczaj uznają karty parkingowe zgodne z unijnym wzorem wydane przez inne państwa członkowskie UE, umożliwiając właścicielom takich kart parkowanie na miejscach parkingowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych w Zjednoczonym Królestwie. To samo dotyczy

¹²⁸ Art. 11 ust. 1 dyrektywy 2011/24/UE, dyrektywa wykonawcza Komisji 2012/52/UE z dnia 20 grudnia 2012 r. ustanawiająca środki ułatwiające uznawanie recept lekarskich wystawionych w innym państwie członkowskim, Dz.U. L 356 z 22.12.2012, s. 68.

¹²⁹ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/112>.

¹³⁰ Art. 26 dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej), Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 51.

¹³¹ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/transport-disability/parking-card-disabilities-people/index_pl.htm.

¹³² Zalecenie Rady 98/376/WE z dnia 4 czerwca 1998 r. w sprawie karty parkingowej dla osób niepełnosprawnych, Dz.U. L 167 z 12.6.1998, s. 25.

¹³³ Zob. załącznik do zalecenia 98/376/WE. Wydawanie kart parkingowych zgodnych z unijnym wzorem i zarządzanie nimi, jak również warunki mające zastosowanie, pozostają w zakresie kompetencji organów krajowych i władz lokalnych.

¹³⁴ Egzekwowanie tych warunków krajowych należy zazwyczaj do policji i władz lokalnych.

zazwyczaj uznawania w państwie członkowskim UE krajowej karty parkingowej Zjednoczonego Królestwa (tzw. „Blue Badge”)¹³⁵.

Nie ma pewności, że organy w UE i Zjednoczonym Królestwie utrzymają przyjętą praktykę wzajemnego uznawania swoich kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych. Decyzja w tej kwestii będzie należała do tych organów.

Wskazówka: Osobom niepełnosprawnym korzystającym z karty parkingowej dla osób niepełnosprawnych zaleca się, aby skontaktowały się z właściwymi organami z wyprzedzeniem.

7.6. Ochrona konsularna¹³⁶

Zgodnie z prawem Unii¹³⁷ obywatele Unii mają prawo do ochrony konsularnej zapewnianej przez organy dyplomatyczne i konsularne każdego państwa członkowskiego UE, jeżeli znajdują się poza UE i potrzebują pomocy, a w tym państwie trzecim nie znajduje się ani ambasada, ani konsulat ich własnego państwa członkowskiego (są „niereprezentowani”). Niereprezentowani obywatele Unii mają prawo do ochrony konsularnej na takich samych warunkach, jak obywatele państwa członkowskiego UE, do którego się zwracają.

Od chwili zakończenia okresu przejściowego obywatele Zjednoczonego Królestwa nie będą już mogli korzystać z tego prawa, a obywatele UE nie będą już mogli zwracać się do ambasad i konsulatów Zjednoczonego Królestwa o ochronę konsularną na podstawie prawa Unii.

7.7. Mechanizm odszkodowania dla osób poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych w innym państwie członkowskim¹³⁸

Prawo Unii przewiduje mechanizm odszkodowania dla ofiar wypadku, który wydarzył się w innym państwie członkowskim i został spowodowany przez pojazd zarejestrowany w tym państwie członkowskim¹³⁹. Mechanizm ten przewiduje odszkodowanie dla osoby poszkodowanej ze strony „organu

¹³⁵ Zjednoczone Królestwo pozostało przy krajowym wzorze, zawierając w nim niektóre kluczowe cechy unijnego wzoru karty.

¹³⁶ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/consular-protection_en.

¹³⁷ Art. 20 ust. 2 lit. c) i art. 23 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz art. 46 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Prawo do ochrony konsularnej zostało szerzej omówione w dyrektywie Rady (UE) 2015/637 z dnia 20 kwietnia 2015 r. w sprawie środków koordynacji i współpracy mających ułatwić ochronę konsularną niereprezentowanych obywateli Unii w państwach trzecich, Dz.U. L 106 z 24.4.2015, s. 1.

¹³⁸ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/insurance-and-pensions/motor-insurance_en.

¹³⁹ Rozdział 7 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/103/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności, Dz.U. L 263 z 7.10.2009, s. 11.

odszkodowawczego” państwa członkowskiego jej zamieszkania, jeżeli ubezpieczyciel nie skontaktuje się z tą osobą w wyznaczonym terminie¹⁴⁰.

Od chwili zakończenia okresu przejściowego mechanizm ten nie będzie już miał zastosowania do osób zamieszkujących w Zjednoczonym Królestwie i poszkodowanych w wypadku komunikacyjnym podczas wizyty w państwie członkowskim UE i *vice versa*.

8. UBEZPIECZENIE, PRAWA PASAŻERÓW

8.1. Ubezpieczenie podróżne na wypadek niewypłacalności

Prawo Unii¹⁴¹ nakłada na przedsiębiorców organizujących imprezy turystyczne lub ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych zobowiązania m.in. do ochrony podróżnych na wypadek niewypłacalności.

Organizatorzy i przedsiębiorcy mają obowiązek wypełniać te zobowiązania, nawet jeżeli ich siedziba znajduje się w państwach trzecich¹⁴², o ile sprzedają lub oferują tego rodzaju usługi w państwie członkowskim UE lub kierują swoją działalność do państwa członkowskiego UE (m.in. używając języka lub waluty innej niż język lub waluta państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba).

Ponadto jeżeli podróżni kupują imprezy turystyczne od organizatorów mających siedzibę w państwie trzecim za pośrednictwem sprzedawców detalicznych mających siedzibę w UE, obowiązek organizatora dotyczący realizacji imprezy turystycznej oraz zabezpieczenia na potrzeby zwrotów dokonanych płatności i powrotu podróżnego do kraju wypełnia dany sprzedawca detaliczny, chyba że wykaże, że obowiązki te wypełnia organizator¹⁴³.

W związku z tym, z chwilą zakończenia okresu przejściowego prawo Unii zobowiązujące organizatorów do ochrony podróżnych na wypadek niewypłacalności organizatora przestanie mieć zastosowanie w przypadkach, gdy organizator mający siedzibę w Zjednoczonym Królestwie nie kieruje swojej działalności w zakresie sprzedaży do UE, a imprezy turystycznej nie wykupiono za pośrednictwem sprzedawcy detalicznego w UE.

¹⁴⁰ Następnie organ odszkodowawczy może wystąpić o odszkodowanie do organu odszkodowawczego w państwie członkowskim, w którym zarejestrowane jest przedsiębiorstwo ubezpieczeniowe, które wystawiło polisę (art. 24 ust. 2 dyrektywy 2009/103/WE).

¹⁴¹ Art. 17 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, Dz.U. L 326 z 11.12.2015, s. 1.

¹⁴² Zob. art. 17 ust. 1 akapit drugi dyrektywy (UE) 2015/2302 oraz rozporządzenie (WE) nr 593/2008 i rozporządzenie (UE) nr 1215/2012 z uwzględnieniem motywu 50 dyrektywy (UE) 2015/2302.

¹⁴³ Zob. art. 20 dyrektywy (UE) 2015/2302.

Wskazówka: W takich przypadkach zaleca się, aby podróżni ocenili konieczność zabezpieczenia się przed ewentualną niewypłacalnością organizatora.

8.2. Prawa pasażerów lotniczych¹⁴⁴

W przepisach Unii określono zbiór praw pasażerów – nie tylko lotniczych, ale również pasażerów statków, kolei, autobusów i autokarów. Prawa te dotyczą informacji, zwrotu kosztów i zmiany planu podróży, odszkodowania, pomocy i opieki, prawa do odszkodowania za poniesioną szkodę oraz szczególnych praw osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej możliwości poruszania się.

Po zakończeniu okresu przejściowego unijne prawa pasażerów mogą nie mieć już zastosowania do podróży między UE a Zjednoczonym Królestwem lub mogą zostać ograniczone.

8.2.1. Prawa pasażerów lotniczych

Od chwili zakończenia okresu przejściowego unijne prawa pasażerów lotniczych¹⁴⁵ nie będą już miały zastosowania do lotów z portu lotniczego znajdującego się w Zjednoczonym Królestwie do portu lotniczego znajdującego się w UE, wykonywanych przez przewoźnika spoza UE. Prawa pasażerów lotniczych przewidziane w przepisach Unii nadal będą mieć jednak zastosowanie do:

(i) lotów ze Zjednoczonego Królestwa do portu lotniczego znajdującego się na terytorium państwa członkowskiego UE, obsługiwanych przez przewoźnika unijnego; jak również

(ii) lotów z UE do portu lotniczego w Zjednoczonym Królestwie, obsługiwanych przez dowolnego przewoźnika.

Podróżni powinni zatem mieć świadomość, że w zależności od wybranego przewoźnika niektóre unijne prawa pasażerów nie będą już miały zastosowania do lotów powrotnych do UE.

Od chwili zakończenia okresu przejściowego prawo Unii przyznające szczególne prawa osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej¹⁴⁶ podróżującym drogą lotniczą nie będzie już miało zastosowania do przewozów lotniczych, które:

¹⁴⁴ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/passenger-rights/index_pl.htm.

¹⁴⁵ Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, Dz.U. L 46 z 17.2.2004, s. 1.

¹⁴⁶ Rozporządzenie (WE) nr 1107/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą, Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 1.

- (i) rozpoczynają się wylotem z portu lotniczego w Zjednoczonym Królestwie,
- (ii) obejmują przesiadkę w porcie lotniczym w Zjednoczonym Królestwie,
- (iii) kończą się lądowaniem w porcie lotniczym w Zjednoczonym Królestwie.

Niektóre prawa, na przykład prawo do uzyskania pomocy ze strony przewoźnika lotniczego, wciąż będą mieć jednak zastosowanie do pasażerów lotniczych wylatujących z portu lotniczego w Zjednoczonym Królestwie do portu lotniczego w UE, o ile dany przewóz będzie realizowany przez unijnego przewoźnika lotniczego.

8.2.2. *Prawa pasażerów statków*

Unijne prawa pasażerów statków¹⁴⁷ nadal mają zastosowanie, w przypadku gdy:

- (i) port, w którym pasażerowie wchodzą na pokład, znajduje się w UE; albo
- (ii) port, w którym pasażerowie wchodzą na pokład, znajduje się w Zjednoczonym Królestwie, jeżeli port, w którym pasażerowie schodzą na ląd, znajduje się w UE, a przewóz jest wykonywany przez przewoźnika mającego siedzibę na terytorium państwa członkowskiego lub oferującego przewóz osób do państwa członkowskiego lub z państwa członkowskiego („przewoźnik unijny”).

Podróżni powinni mieć świadomość, że w zależności od wybranego przewoźnika unijne prawa pasażerów mogą nie mieć już zastosowania w odniesieniu do przewozów do UE.

W odniesieniu do pasażerów statków wycieczkowych obecny zbiór unijnych praw pasażerów nadal ma zastosowanie, jeżeli port, w którym pasażerowie wchodzą na pokład, znajduje się w państwie członkowskim.

8.2.3. *Prawa pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym*

Unijne prawa pasażerów autobusów i autokarów¹⁴⁸ nadal mają zastosowanie do pasażerów podróżujących w ramach usług regularnych¹⁴⁹, w przypadku gdy miejsce, w którym pasażerowie

¹⁴⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1177/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. o prawach pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową, Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 1.

¹⁴⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczące praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym, Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 1.

¹⁴⁹ Bardziej ograniczony zbiór przepisów ma zastosowanie do usług okazjonalnych.

wsiadają do pojazdu lub wysiadają z niego, znajduje się na terytorium państwa członkowskiego oraz w przypadku gdy zaplanowana długość trasy, na jakiej świadczona jest usługa, wynosi co najmniej 250 km. W przypadku usług regularnych, dla których zaplanowana długość trasy usługi jest krótsza niż 250 km, zastosowanie ma ograniczony zbiór przepisów. Niektóre państwa członkowskie wyłączyły usługi z zakresu stosowania rozporządzenia w sprawie praw pasażerów w sytuacjach, w których znaczna część usługi regularnej (w tym co najmniej jeden planowany przystanek) jest świadczona poza terytorium Unii¹⁵⁰.

W sytuacjach, w których nie mają zastosowania wyłączenia, prawa pasażerów autobusów i autokarów przyznane na mocy prawa Unii nadal będą zatem obowiązywać w odniesieniu do:

- (i) pasażerów wyjeżdżających ze Zjednoczonego Królestwa do miejsca przeznaczenia znajdującego się na terytorium państwa członkowskiego UE; jak również
- (ii) do pasażerów wyjeżdżających z UE do miejsca przeznaczenia znajdującego się w Zjednoczonym Królestwie.

8.2.4. *Prawa pasażerów w ruchu kolejowym*

Unijne prawa pasażerów w ruchu kolejowym¹⁵¹ stosuje się w odniesieniu do wszelkich podróży i usług kolejowych, które:

- (i) odbywają się na terytorium UE; oraz
- (ii) są wykonywane przez przedsiębiorstwo kolejowe posiadające licencję zgodnie z przepisami UE.

W związku z tym od zakończenia okresu przejściowego unijne prawa pasażerów w ruchu kolejowym nie będą już miały zastosowania do znajdujących się na terytorium Zjednoczonego Królestwa odcinków podróży kolejowych między Zjednoczonym Królestwem a państwem członkowskim UE.

¹⁵⁰ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem:
<https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/themes/passengers/road/doc/exemptions-from-bus-coach-passengers-rights-and-obligations.pdf>.

¹⁵¹ Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym, Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 14.

9. INNE KWESTIE

9.1. Płatności kartami¹⁵²

Chociaż akceptowanie kart debetowych lub kredytowych w transakcjach płatniczych zależy od preferencji akceptantów, w prawie Unii¹⁵³ określono limity opłat interchange pobieranych od akceptantów z tytułu takich transakcji. Przepisy te mają zastosowanie wyłącznie w przypadku, gdy zarówno dostawca usług płatniczych płatnika, jak i dostawca usług płatniczych odbiorcy znajdują się w UE¹⁵⁴.

Od chwili zakończenia okresu przejściowego transakcje między UE a Zjednoczonym Królestwem nie będą już objęte przepisami UE ograniczającymi opłaty interchange.

Biorąc pod uwagę, że akceptanci ze Zjednoczonego Królestwa mają prawo do nakładania na konsumentów dodatkowych opłat z tytułu płatności kartami, może to prowadzić do wyższych opłat za płatności kartą.

Ponadto wymogi dotyczące przejrzystości przeliczania walut zawarte w prawie Unii¹⁵⁵ nie będą już miały zastosowania do transakcji realizowanych w oparciu o kartę ani poleceń przelewu, które wiążą się z przeliczaniem między walutami UE a funtem brytyjskim.

Oprócz tego dostawcy usług płatniczych mający siedzibę w Zjednoczonym Królestwie nie będą już musieli zapewniać, by transgraniczne transakcje w euro podlegały takim samym opłatom¹⁵⁶ jak denominowane w funcie brytyjskim transakcje krajowe w Zjednoczonym Królestwie.

9.2. Roaming¹⁵⁷

Według prawa Unii¹⁵⁸ w zakresie usług roamingu dostawca usług roamingu (tj. krajowy dostawca usług łączności ruchomej – usług głosowych, SMS lub

¹⁵² Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/financial-products-and-services/payments-transfers-cheques/index_pl.htm.

¹⁵³ Art. 3 i 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę, Dz.U. L 123 z 19.5.2015, s. 1.

¹⁵⁴ Art. 1 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2015/751.

¹⁵⁵ Art. 3a i 3b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 924/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie płatności transgranicznych we Wspólnocie, Dz.U. L 266 z 9.10.2009, s. 11.

¹⁵⁶ Art. 3 rozporządzenia (WE) nr 924/2009.

¹⁵⁷ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/roaming>.

¹⁵⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 531/2012 z dnia 13 czerwca 2012 r. w sprawie roamingu w publicznych sieciach łączności ruchomej wewnątrz Unii, Dz.U. L 172 z 30.6.2012, s. 10.

transmisji danych) prowadzący działalność w jednym z państw członkowskich UE nie może nakładać na klientów korzystających podczas podróży po terytorium UE z roamingu dodatkowych opłat oprócz krajowej ceny detalicznej.

Od zakończenia okresu przejściowego ten zakaz obowiązujący dostawców usług roamingu na podstawie prawa Unii nie będzie już miał zastosowania ani do dostawców usług roamingu prowadzących działalność w UE, gdy ich klienci korzystają z roamingu na terytorium Zjednoczonego Królestwa, ani do dostawców usług roamingu prowadzących działalność w Zjednoczonym Królestwie, gdy ich klienci korzystają z roamingu w UE. W świetle prawa Unii dostawcy usług roamingu prowadzący działalność w państwie członkowskim nadal będą jednak podlegali obowiązkowi poinformowania swoich klientów o wysokości opłat roamingowych za świadczone usługi, mających zastosowanie w przypadku podróży do Zjednoczonego Królestwa¹⁵⁹.

9.3. Możliwość przenoszenia usług online w zakresie treści¹⁶⁰

Prawo Unii dotyczące możliwości przenoszenia usług online w zakresie treści¹⁶¹ umożliwi unijnym konsumentom, którzy kupują lub subskrybują w państwie członkowskim zamieszkania usługi online w zakresie treści – oglądanie filmów lub wydarzeń sportowych, słuchanie muzyki, pobieranie e-booków lub granie w gry – dalsze korzystanie z tych usług bez ponoszenia dodatkowych kosztów w czasie podróży lub czasowego pobytu w innych państwach członkowskich UE (możliwość transgranicznego przenoszenia).

Od chwili zakończenia okresu przejściowego ten wynikający z prawa Unii obowiązek nie będzie już miał zastosowania do dostawców płatnych usług online w zakresie treści prowadzących działalność w UE, w przypadku gdy ich klienci podróżują po Zjednoczonym Królestwie.

Od chwili zakończenia okresu przejściowego ten wynikający z prawa Unii obowiązek nie będzie już miał również zastosowania do dostawców płatnych usług online w zakresie treści prowadzących działalność w Zjednoczonym Królestwie, w przypadku gdy ich klienci podróżują po UE.

Oznacza to, że klienci korzystający z płatnych usług online w zakresie treści w UE i w Zjednoczonym Królestwie mogą nie mieć dostępu do usług online w zakresie treści, które subskrybują w UE i w Zjednoczonym Królestwie, gdy podróżują odpowiednio po Zjednoczonym Królestwie lub UE, lub dostęp do usługi może być ograniczony (np. dostęp do innego katalogu).

¹⁵⁹ Art. 14 i 15 rozporządzenia (UE) nr 531/2012.

¹⁶⁰ Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/cross-border-portability-online-content-services>.

¹⁶¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1128 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie transgranicznego przenoszenia na rynku wewnętrznym usług online w zakresie treści, Dz.U. L 168 z 30.6.2017, s. 1.

Załącznik:

Nie pozwólmy, aby zakaźne choroby zwierząt przedostały się do UE!

Produkty pochodzenia zwierzęcego mogą zawierać patogeny, które wywołują choroby zakaźne

Ze względu na ryzyko wprowadzenia chorób do Unii Europejskiej (UE) obowiązują surowe procedury dotyczące wprowadzania niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego do UE. Procedury te nie mają zastosowania do przewozu produktów pochodzenia zwierzęcego pomiędzy państwami członkowskimi UE ani do produktów pochodzenia zwierzęcego w niewielkich ilościach przeznaczonych do indywidualnego spożycia, pochodzących z Andory, Islandii, Liechtensteinu, Norwegii, San Marino i Szwajcarii.

Wszystkie produkty pochodzenia zwierzęcego niespełniające tych wymogów należy przekazać do oficjalnego usunięcia po przybyciu do UE. Niezgłoszenie takich produktów może grozić grzywną lub wszczęciem postępowania karnego.

Nie można wwozić do UE następujących towarów, chyba że łączna ilość towarów wymienionych w pkt 2, 3 i 5 nie przekracza 2 kg na osobę.

W przypadku towarów z Wysp Owczych lub Grenlandii łączna ilość towarów wymienionych w pkt 1, 2, 3 i 5 nie może przekraczać 10 kg na osobę.

1. Małe ilości mięsa i mleka oraz produktów mięsnych i przetworów mlecznych (innych niż mleko początkowe w proszku, żywność dla niemowląt, specjalna żywność wymagana ze względów medycznych lub karma dla zwierząt domowych wymagana ze względów zdrowotnych)

Osobiste przesyłki zawierające mięso, mleko, produkty mięsne i przetwory mleczne (inne niż mleko początkowe w proszku, żywność dla niemowląt, specjalna żywność wymagana ze względów medycznych lub karma dla zwierząt domowych wymagana ze względów zdrowotnych) można wwozić lub wysyłać do UE jedynie pod warunkiem, że pochodzą one z Wysp Owczych lub Grenlandii, a ich waga nie przekracza 10 kg na osobę.

2. Mleko początkowe w proszku, żywność dla niemowląt oraz specjalna żywność wymagana ze względów medycznych

Osobiste przesyłki zawierające mleko początkowe w proszku, żywność dla niemowląt oraz specjalną żywność wymaganą ze względów medycznych można wwozić lub wysyłać do UE jedynie pod warunkiem, że:

— pochodzą one z Wysp Owczych lub Grenlandii, a ich łączna waga nie przekracza 10 kg na osobę, oraz że:

a) produkt nie wymaga chłodzenia do czasu spożycia;

b) produkt stanowi pakowany produkt firmowy oraz

c) opakowanie jest nienaruszone, o ile produkt nie jest w danej chwili używany,

— pochodzą one z innych krajów (innych niż Wyspy Owcze lub Grenlandia), a ich łączna waga nie przekracza 2 kg na osobę, oraz że:

a) produkt nie wymaga chłodzenia do czasu spożycia;

b) produkt stanowi pakowany produkt firmowy oraz

c) opakowanie jest nienaruszone, o ile produkt nie jest w danej chwili używany.

3. Karma dla zwierząt domowych wymagana ze względów zdrowotnych

Osobiste przesyłki zawierające specjalną karmę dla zwierząt domowych wymaganą ze względów zdrowotnych można wwozić lub wysyłać do UE jedynie pod warunkiem, że:

—pochodzą one z Wysp Owczych lub Grenlandii, a ich łączna waga nie przekracza 10 kg na osobę, oraz że:

a) produkt nie wymaga chłodzenia do czasu spożycia;

b) produkt stanowi pakowany produkt firmowy oraz

c) opakowanie jest nienaruszone, o ile produkt nie jest w danej chwili używany,

—pochodzą one z innych krajów (innych niż Wyspy Owcze lub Grenlandia), a ich łączna waga nie przekracza 2 kg na osobę, oraz że:

a) produkt nie wymaga chłodzenia do czasu spożycia;

b) produkt stanowi pakowany produkt firmowy oraz

c) opakowanie jest nienaruszone, o ile produkt nie jest w danej chwili używany.

4. Małe ilości produktów rybołówstwa przeznaczonych do indywidualnego spożycia przez ludzi

Osobiste przesyłki produktów rybołówstwa (w tym ryb świeżych, suszonych, gotowanych, peklowanych lub wędzonych oraz niektórych skorupiaków, np. krewetek, homarów, martwych małży i martwych ostryg) można wwozić lub wysyłać do UE jedynie pod warunkiem, że:

—ryby świeże są wypatroszone,

—waga produktów rybołówstwa, na osobę, nie przekracza 20 kg lub wagi jednej ryby, w zależności od tego, która z tych wartości jest najwyższa.

Ograniczenia te nie mają zastosowania do produktów rybołówstwa pochodzących z Wysp Owczych lub Grenlandii.

5. Niewielkie ilości innych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do indywidualnego spożycia przez ludzi

Inne produkty pochodzenia zwierzęcego, np. miód, żywe ostrygi, żywe małże i ślimaki, można wwozić lub wysyłać do UE jedynie pod warunkiem, że:

—pochodzą one z Wysp Owczych lub Grenlandii, a ich łączna waga nie przekracza 10 kg na osobę,

—pochodzą one z innych krajów (innych niż Wyspy Owcze lub Grenlandia), a ich łączna

waga nie przekracza 2 kg na osobę.

Należy zauważyć, że dozwolone jest wwożenie lub wysyłanie do UE małych ilości produktów pochodzenia zwierzęcego należących do kilku z pięciu powyższych kategorii (ust. 1–5), pod warunkiem że spełnione są warunki określone we wszystkich stosownych ustępach.

6. Większe ilości produktów pochodzenia zwierzęcego

Do UE można wwozić lub wysyłać większe ilości produktów pochodzenia zwierzęcego jedynie wówczas, gdy spełniają one wymogi dotyczące przesyłek handlowych, które obejmują:

- wymogi dotyczące świadectw określone w odpowiednim świadectwie urzędowym UE,
- przedstawienie towarów, razem z właściwą dokumentacją, w punkcie kontroli granicznej UE w momencie wjazdu do UE.

7. Zwolnione produkty

Następujące produkty są zwolnione z przepisów określonych w pkt 1–6:

- chleb, ciasta i ciastka, herbatniki, wafle i opłatki, sucharki, tosty z chleba i podobne wyroby tostowe, zawierające mniej niż 20 % przetworzonych produktów mlecznych i jajecznych oraz spełniające wymogi art. 6 ust. 1 lit. a) ppkt (i) decyzji Komisji 2007/275/WE¹⁶²,
- czekolada i wyroby cukiernicze (w tym słodyczne), zawierające mniej niż 50 % przetworzonych produktów mlecznych i jajecznych oraz spełniające wymogi art. 6 ust. 1 lit. a) ppkt (i) decyzji 2007/275/WE,
- suplementy diety, pakowane z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego, zawierające niewielkie ilości (ogółem mniej niż 20 %) przetworzonych produktów pochodzenia zwierzęcego (w tym glukozaminy, chondroityny lub chitozanu bądź zarówno chondroityny, jak i chitozanu) innych niż produkty mięsne,
- oliwki nadziewane rybami,
- makarony niemieszane z przetworzonymi produktami mięsnymi ani nienadziewane nimi, zawierające mniej niż 50 % przetworzonych produktów mlecznych i jajecznych oraz spełniające wymogi art. 6 ust. 1 lit. a) ppkt (i) decyzji 2007/275/WE,
- buliony i przyprawy do zup pakowane z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego, zawierające mniej niż 50 % olejów z ryb, ryb w proszku lub ekstraktów z ryb oraz spełniające wymogi art. 6 ust. 1 lit. a) ppkt (i) decyzji 2007/275/WE.

¹⁶² Decyzja Komisji 2007/275/WE z dnia 17 kwietnia 2007 r. dotycząca wykazu zwierząt i produktów mających podlegać kontroli w punktach kontroli granicznej na mocy dyrektyw Rady 91/496/ EWG i 97/78/WE (Dz.U. L 116 z 4.5.2007, s. 9).